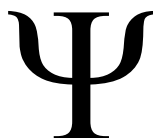

DET PSYKOLOGISKE FAKULTET

***Foreldres påvirkning på utvikling av perfektjonisme - en
litteraturgjennomgang***

HOVEDOPPGAVE

Profesjonsstudiet i psykologi

Agnete Catalina Wesenberg og Sunniva Årseth

Høst 2019

Forord

I løpet av de siste årene i vårt studieløp registrerte vi et stadig økt fokus i media på psykiske lidelser hos ungdom. Dette har gjort oss oppmerksom på forhold som kan forklare fenomenet. Med dette utgangspunktet ble vi særlig interessert i å forstå perfektjonisme. Kunnskap om mindfulness og autentisitet fra studiet har gjort oss opptatt av hvordan inautentisitet og perfektjonisme kan fremme psykisk lidelsestrykk og hva som fører til denne utviklingen. Derfor har vi valgt å se nærmere på hvordan ytre press påvirker mennesker til å utvikle perfektjonistisk tankegang og atferd.

Leseren bør gjøres oppmerksom på at det gjennomgående i teksten vil være oversettelser fra engelsk til norsk. Se tabell 1 i Appendix for fullstendig oversikt over oversettelser.

I arbeidet med denne oppgaven vil vi rette en spesiell takk til vår veileder Vivian Woodfin for gode råd og tilbakemeldinger. Din kompetanse og innsikt har vært verdifull.

Oslo 15.12.2019

Agnete Catalina Wesenberg og Sunniva Årseth

Innholdsfortegnelse

Abstract.....	vi
Sammendrag.....	vii
Innledning.....	1
Definisjoner og sentrale begreper.....	3
Konsekvenser av perfektjonisme.....	6
Spiseforstyrrelser.....	7
Depressive symptomer.....	7
Angstlidelser.....	8
Interpersonlige konsekvenser.....	8
Perfeksjonisme som adaptivt og maladaptivt trekk.....	8
Forklaringsmodeller innen utvikling av perfektjonisme.....	9
Social Learning Model.....	10
Social Expectation Model.....	10
Social Reaction Model.....	11
Anxious Rearing Model.....	11
Preliminary Integrative Model.....	12
Perfectionism Social Disconnection Model.....	12
Empiri på sammenhengen mellom perfektjonisme og foreldreatferd.....	13
Avgrensning og problemstilling.....	14
Metode.....	14
Fremgangsmåte for litteratursøket.....	14
Seleksjonskriterier.....	15
Søkeord.....	16

Seleksjon av studier.....	16
Konstrukter	17
Resultater.....	18
Skadelig foreldreatferd.....	18
Familiemiljø.....	20
Kontrollerende foreldreatferd.....	23
Forventning.....	27
Engstelig foreldrepraksis.....	28
Diskusjon.....	31
Foreldreinvolvering som en underliggende mekanisme.....	31
Kontroll og involvering	32
Forventning og involvering	34
Engstelig foreldrepraksis og involvering.....	36
Skadelig foreldreatferd og involvering.....	37
Familiemiljø og involvering.....	40
Begrensninger	44
Begrensninger ved resultatene.....	44
Utvalg.....	44
Design	44
Metode.....	45
Begrensninger ved litteraturgjennomgangen.....	45
Konklusjon.....	47
Litteraturliste.....	49
Appendix	60

Abstract

New research indicates that perfectionism has increased over time and links this development to the co-occurring increment of controlling and anxious parenting behavior. The role of parenting in the development of perfectionism is unclear. The aim of this review was to establish the role of parental behaviour in the development of perfectionism. A search in different databases was conducted during the month of September 2019. Fifteen articles met the criteria of inclusion in the review. All the studies found a positive relationship between parental behaviour and development of perfectionism. This review categorised the parental behaviour in the constructs aversive parenting, parental control, parental expectation, neurotic parenting and family environment. The review found that the variations in ways parents are involved in their child's life could be an operator throughout the findings, suggesting balance in parent involvement as an underlying mechanism in the relationship between parental behaviour and perfectionism. This review provides a new perspective for understanding how parents affect the development of perfectionism.

Keywords: perfectionism, maladaptive perfectionism, parental behaviour, development

Sammendrag

Nyere forskning viser at perfeksjonisme har økt over tid. Denne økningen er foreslått sammenhengende med blant annet en økning av kontrollerende og engstelig foreldrestil. På tross av at litteraturen i større grad har fokusert på konsekvenser fremfor årsak til perfeksjonisme, har foreldreatferd som forklarende utviklingsmodell fått et solid forskningsgrunnlag. Det er imidlertid noe uklarheter i empirien, da forskningen benytter seg av ulik operasjonalisering og konseptualisering av begrepet. Denne litteraturgjennomgangen har til hensikt å sammenfatte nyere forskning på sammenhengen mellom foreldreatferd og perfeksjonisme, og undersøke hvilken rolle foreldre spiller i utviklingen av perfeksjonisme. I løpet av september 2019 ble litteratursøk foretatt i elektroniske databaser med hensikt å finne litteratur som belyser utviklingen av perfeksjonisme relatert til foreldre. På bakgrunn av inklusjons- og eksklusjonskriterier ble totalt 15 artikler vurdert som relevante og inkludert i litteraturgjennomgangen. Disse ble gruppert i konstrukter basert på typer av foreldreatferd. Litteraturgjennomgangen trekker frem grad og område av foreldreinvolvering som en mulig sentral årsak til utvikling av perfeksjonisme, uavhengig funn. Derav blir balanse av involvering foreslått som en underliggende mekanisme som går på tvers av de ulike konstruktene. Denne litteraturgjennomgangen kommer med en ny forståelse av hvordan foreldre påvirker utviklingen av perfeksjonisme.

Nøkkelord: perfeksjonisme, maladaptiv perfeksjonisme, foreldre atferd, utvikling

Innledning

Fokus på perfektjonisme kan dateres tilbake til 1930- og 50-tallet med tekster av Adler og Horney. De belyste behovet for å fokusere på de underliggende mekanismene i perfektjonisme. Adler (1933/1938) argumenterte for at perfektjon er et grunnleggende element i menneskelig eksistens, og et uttrykk for mindreverdighetskompleks som kan håndteres adaptivt eller maladaptivt. Maladaptiv håndtering innebærer konstant sammenligning mot et uoppnåelig perfektjonistisk ideal. Horney (1950) sin forståelse av perfektjonisme blir tydelig gjennom hennes fokus på livets selvmotsigende behov og samfunnets klare forestillinger om hva som skal til for å skape et fullkomment liv. Selvmotsigende behov forstås som en konflikt som mennesker enten løser ved undertrykking eller gjennom å skape et idealisert bildet av det perfekte selvet. Sullivan (1953) omtalte ikke perfektjonisme direkte, men vektla foreldres sentrale rolle i utvikling av personlighet, og diskuterte hvordan tidlige sosiale forhold påvirker utvikling av angst. Han forstod angst som motivasjon for mennesket. Hamachek (1978) observerte at mennesker enten kunne ha positive opplevelser knyttet til å strebe etter perfektjon, eller negative i form av ubehag. Basert på disse kliniske erfaringene gjorde han en viktig distinksjon mellom positiv eller normal perfektjonisme og nevrotisk perfektjonisme.

I takt med at unge mennesker i nyere tid rapporterer økning av psykiske plager og opplevd press, har den offentlige debatten i Norge vært preget av hvordan og hvorfor unge i større grad setter høye krav til seg selv, er mer perfektjonistiske, og mer ulykkelige enn tidligere. Forskning støtter hypotesen om økning i både psykiske lidelser og perfektjonistiske tendenser. Eksempelvis fant Curran og Hill (2019) i en metaanalyse av amerikanske, kanadiske, og britiske college studenter at prevalensen av ulike aspekter av perfektjonisme har hatt en økning på 10–32% fra 1989 til 2016. Ferske tall fra Helseundersøkelsen i Trøndelag (2019) viser en dobling av antall unge som rapporterer angst- og depresjonssymptomer de siste 20 årene, og fant at de som

vil ta høyere utdanning rapporterer mer av disse symptomene sammenlignet med de som ikke ønsker det. Ungdata undersøkelsen i Norge og globale tall viser også en vekst i psykiske plager og alvorlige psykiske lidelser blant unge (Bakken, 2019; Bor, Dean, Najman, & Hayatbakhsh, 2014; World Health Organization, 2017). Dette er interessante funn, da perfektjonisme ser ut til å være en risikofaktor for utvikling av en rekke psykiske lidelser (Egan, Wade, & Shafran, 2011). I perfektjonismelitteraturen er det en gjennomgående oppfatning at perfektjonisme skapes gjennom barnets erfaring med sitt umiddelbare miljø. Med utgangspunkt i dette trekker Curran og Hill (2019) frem en rekke endringer på samfunnsnivå som kan ha hatt en innvirkning på økningen av perfektjonisme. Metaanalysen tematiserer fremveksten av neoliberalisme og konkurransepreget individualisme, utviklingen av meritokrati, og økning i kontrollerende og engstelig foreldreatferd som sentrale. Neoliberalisme har vært med å fremme individualismen i store deler av verdens samfunn, og det finnes flere eksempler på hvordan dette kan ha påvirket unges identitet og atferd. Det er blant annet vist at unge er mindre empatiske og mer narsissistiske enn tidligere (Twenge, Campbell, & Gentile, 2012; Twenge, Konrath, Foster, Campbell, & Bushman, 2008). Curran og Hill (2019) foreslår at økt perfektjonisme delvis kan anses som en mestringsstrategi for å håndtere økende krav i et individuelt krevende og neoliberalistisk samfunn. Meritokrati er styreformens som legger til rette for at intelligens, kompetanse og innsats gir sosial status og makt (Berg, 2018). Denne tankegangen er med på å heve samfunnets forventninger, samtidig som den skaper en direkte kobling mellom prestasjoner og egenverdi. Sannsynligvis blir individer påvirket av et slikt konkurranse- og prestasjonspreget samfunn. Foreldre kan få økt behov for at både de selv og barna skal leve opp til samfunnets krav om intelligens og kompetanse, basert på en tanke om at dette påvirker suksess i livet. Eksempelvis rapporteres det stadig at foreldre har mer bekymring knyttet til barnas prestasjoner og er mer overvåkende enn tidligere (Collishaw, Gardner, Maughan, Scott, & Pickles, 2012). Dette kan få

følger for foreldrestil, som muligens kan bli preget av mer kontroll og engstelse omkring feil.

Curran og Hill (2019) argumenterer for at forskning tyder på at det har vært en økning i foreldres bruk av kontroll og engstelig foreldrestil, og at dette kan være med å forklare økningen av perfeksjonisme.

Forskning som ser på sammenhengen mellom foreldreatferd og utvikling av perfeksjonisme kritiseres for å gi foreldre skyld og eneansvar i dette utviklingsforløpet (Soenens & Vansteenkiste, 2019). Samtidig kan det argumenteres for at en økning i kontrollerende og engstelig foreldreatferd er en justering tilpasset foreldrenes idé om hva barnet har behov for i møte med dagens samfunn. Om dette er tilfellet er det viktig å påpeke at det kan ligge gode hensikter bak foreldres bruk av kontroll. Fokuset nyanseres imidlertid med forskning som inkluderer medierende variabler som temperament hos barnet i årsaksforklaringen av perfeksjonisme (Flett & Hewitt, 2002; Hewitt, Flett, & Mikail, 2017). Endringer i samfunnet kan altså muligens ha ført til at foreldre har blitt mer engstelige og kontrollerende, som igjen kan fremme perfeksjonisme hos barnet. Foreldres rolle i utviklingen av perfeksjonisme forteller noe om hvordan prosesser tidlig i livet kan påvirke senere atferd.

Definisjon og sentrale begreper

Perfeksjonismefeltet har vært preget av stor variasjon i teori og forskning som forsøker å svare på hvordan perfeksjonisme utvikles og bør måles, og konstruktet mangler derfor en rådende definisjon og konseptualisering (Stoeber, 2018). På tross av dette er det bred enighet om at perfeksjonisme kan forstås som higen etter å oppnå fullkommenhet sammenfallende med selvkritiske holdninger, høye personlige standarder og en opplevelse av emosjonelt ubehag ved utøvelse av feil (Flett & Hewitt, 2002; Frost, Marten, Lahart, & Rosenblate, 1990; Frost, Lahart, & Rosenblate, 1991; Hollender, 1965). Konstruktet består av en rekke emosjoner, holdninger og

atferd (Oros, Iuorno, & Serppe, 2017), og denne kompleksiteten kan være med å forklare utfordringen med å definere og måle begrepet.

Historisk har feltet variert mellom å definere perfeksjonisme som et unidimensjonelt eller multidimensjonelt konstrukt. Førstnevnte postulerer at perfeksjonisme isolert består av kognitive faktorer som irrasjonelle oppfatninger og negative holdninger (Shafran, Cooper, & Fairburn, 2002), som blir sett i direkte sammenheng med kliniske tilstander (Shafran & Mansell, 2001).

I nyere tid er det en overvekt av forskning som tar for seg perfeksjonisme som et multidimensjonelt konstrukt. Multidimensjonell perfeksjonisme består av både personlige og interpersonlige komponenter som forteller om ulike typer av perfeksjonistiske trekk og hvordan perfeksjonisme påvirker atferd (Flett & Hewitt, 2002). Frost et al. (1990) utviklet måleinstrumentet *Multidimensional Perfectionism Scale* (MPS-F) som tar utgangspunkt i seks intrapersonlige aspekter ved multidimensjonell perfeksjonisme. Her inngår personlig standard (*Personal Standard*), organisering (*Organization*), tvil knyttet til handlinger (*Doubts About Actions*), bekymringer knyttet til feil (*Concern Over Mistakes*) i tillegg til opplevd forventning fra foreldre (*Parental Expectation*) og kritikk fra foreldre (*Parental Criticism*). Hewitt et al. (2011) deler multidimensjonell perfeksjonisme i tre overordnede komponenter: trekk, former for perfeksjonistisk presentering av selvet og perfeksjonistisk kognisjon. De perfeksjonistiske trekkene består av selvorientert perfeksjonisme (*Self-Oriented Perfectionism*), sosialt fundert (*Socially Prescribed Perfectionism*) og andreorientert perfeksjonisme (*Other-Oriented Perfectionism*), som forteller om hvor perfeksjonistisk atferd og holdning oppstår og hvor det er rettet.

Selvorientert perfeksjonisme innebærer perfeksjonisme rettet mot selvet fra individet og skaper et overdrevent fokus på å være perfekt, urealistiske forventninger og selvkritikk. Sosialt fundert perfeksjonisme er når individet opplever at andre mennesker har høye krav og

forventninger til det som fører til en idé om at aksept bare kan oppnås gjennom perfektjon.

Andreorientert perfektjonisme er når perfektjonisme er rettet fra individet mot andre og tilsvarer høye krav og forventninger til andre mennesker (Hewitt et al., 2011). For å måle de nevnte trekkene utarbeidet Hewitt og Flett (1991) det interpersonlige måleinstrumentet *Multidimensional Perfectionism Scale* (MPS-H) som viser reliabilitet og validitet både i kliniske og ikke-kliniske utvalg. Sammen med MPS-F er MPS-H et av de to hyppigste anvendte måleinstrumentene innen feltet. Faktoranalytiske tester har funnet noe overlapp mellom skalaene i MPS-F og MPS-H (Enns, Cox, & Clara, 2002; Frost, Heimberg, Holt, Mattia, & Neubauer, 1993). Majoriteten av disse er imidlertid moderate og dette kan tyde på at de underliggende dimensjonene er distinkte (Flett & Hewitt, 2002). Forskjellen i operasjonaliseringen av perfektjonisme i MPS-F og MPS-H illustrerer at ulike måleinstrument kan påvirke hvordan et fenomen blir forstått og har således vært sentral i konseptualiseringen av perfektjonisme.

Hewitt et al. (2003) har også navngitt det interpersonlige uttrykket av fullkommenhet perfektjonistisk presentering av selvet (*Perfectionistic Self-Presentation*). Denne skiller seg fra de perfektjonistiske trekkene ved økt behov for å *fremstå* perfekt, heller enn å *være* perfekt. Hewitt et al. (2003) argumenterer for at perfektjonistisk presentering av selvet er en maladaptiv måte å fremme seg selv på, og kan komme til uttrykk gjennom fremming av sine styrker kalt perfektjonistisk promotering av selvet (*Perfectionist Self-Promotion*), tildekking av ufullkommenhet (*Nondisplay of Imperfection*) og unngåelse av perfektjonistisk selvavsløring (*Nondisclosure of Imperfection*). *Perfectionistic Self Presentation Scale* (PSPS) blir brukt for å måle dette. Perfektjonistisk kognisjon (*Perfectionistic Cognition*) er negative automatiske tanker som motiverer perfektjonistiske handlinger og måles ved hjelp av et eget instrument. En rekke studier som inkluderer varierte utvalg bekrefter at perfektjonistisk presentering av selvet er et valid og reliabelt konstrukt (Hewitt et al., 2017). Det er også funnet en sammenheng mellom

perfeksjonistisk presentering av selvet og psykopatologi (Sherry, Hewitt, Flett, Lee-Baggley, & Hall, 2007).

Den multidimensjonelle konseptualiseringen av perfeksjonisme er støttet av faktoranalytiske tester som organiserer dimensjonene i de to overordnede konstruktene perfeksjonistisk strebing (*Perfectionistic Striving*) og perfeksjonistisk eller evaluerende bekymring (*Evaluative Concern*) (Stoeber & Otto, 2006). Perfeksjonistisk strebing involverer perfeksjonismeaspekt og -dimensjoner som reflekterer en selvorientert trang for perfeksjon og påfølgende høy personlig standard for prestasjoner. Evaluerende bekymring involverer former, aspekt og dimensjoner av perfeksjonisme som reflekterer selvkritikk, bekymring knyttet til feil, frykt for negativ sosial evaluering grunnet ufullkommenhet, tvil knyttet til handlinger, følelse av diskrepans mellom egne høye standarder og faktisk prestasjon, og negative reaksjoner til opplevd ufullkommenhet (Burgess, Frost, Dibartolo, Flett, & Hewitt, 2016; Stoeber & Gaudreau, 2017).

Den multidimensjonelle forståelsen av perfeksjonisme er imidlertid kritisert, og Shafran et al. (2002) argumenterer for at det skaper en for bred forståelse av konstruktet som gjør at feltet risikerer å fjerne seg fra den opprinnelige definisjonen av perfeksjonisme. Det påpekes at de nye dimensjonene som sosialt fundert- og andreorientert perfeksjonisme ikke beskriver perfeksjonisme, men snarere nærliggende konstrukter (Shafran et al., 2002).

Konsekvenser av perfeksjonisme

Perfeksjonisme er forhøyet på tvers av psykiske vansker og blir ansett som en risikofaktor for utvikling av psykopatologi (Egan et al., 2011). På grunnlag av dette argumenterer Egan et al. (2011) for at perfeksjonisme kan være den underliggende opprettholdende mekanismen på tvers av psykiske lidelser og at perfeksjonisme derfor er en transdiagnostisk sårbarhetsfaktor i utviklingen av en rekke negative utfall. Forskning viser en direkte sammenheng mellom

perfeksjonisme og depresjon, og perfeksjonisme og angst. Egan et al. (2011) foreslår derfor at perfeksjonisme kan være med å forklare komorbiditeten mellom psykiske lidelser som angst og depresjon.

Spiseforstyrrelser.

Flere studier har vist at mennesker med anorexia nervosa og bulimia nervosa har signifikant høyere nivå av perfeksjonisme enn kontrollgrupper. Retrospektive studier har også vist at perfeksjonisme i barndom er assosiert med senere utvikling av spiseforstyrrelser (se (Egan et al.) 2011 for review). Minuchin, Rosman, Baker, og Minuchin (2009) påstår at pasienter med spiseforstyrrelser ofte kommer fra kontrollerende og perfeksjonistiske familiemiljø som vektlegger rigid following av regler og oppnåelse av mål. Andre argumenterer for at lidelsen kan være et uttrykk for genetisk temperament som involverer strebing etter perfeksjon (Wade et al., 2008).

Depressive symptomer.

Perfeksjonistiske mennesker opplever ofte høyere nivå av depressive symptomer, som særlig involverer aspekt som selvverdi og selvkritikk sammen med intense følelser av skam, skyld, verdiløshet og mislykkethet (Blatt, 1995). Flere studier har funnet høyere nivå av perfeksjonisme hos mennesker med depresjon sammenlignet med kontrollgrupper (Egan et al., 2011). Forskning har også funnet assosiasjoner mellom sosialt fundert perfeksjonisme, depresjon og suicidale tanker og atferd. Dette kan tolkes som at sammenhengen mellom depresjon og perfeksjonisme kan være spesielt gjeldende for dem som opplever at andre vil de skal være perfekte (Hewitt & Flett, 1993; Hewitt, Flett, & Ediger, 1996). Sosialt fundert perfeksjonisme er også funnet å predikere økning over tid i suicidale tanker, selvskading og generelle depressive symptom (Egan et al., 2011). Dette kan muligens forstås som en reaksjon på kontrolltap, som kan oppleves dersom man kjenner på et eksternt press på å fremstå perfekt.

Angstlidelser.

Sammenhengen mellom perfeksjonisme og angst er foreslått gjennom en forhøyet tendens til bekymring omkring konsekvensene av feiling og bekymring knyttet til å møte forventningene fra andre (Flett, Coulter, Hewitt, & Nepon, 2011). Både sosialt fundert perfeksjonisme og selvorientert perfeksjonisme er assosiert med utvikling av angstlidelser, men forskning tyder på at sosialt fundert perfeksjonisme påvirker utviklingen mer direkte enn selvorientert perfeksjonisme. Selvorientert perfeksjonisme ser ut til å modereres av sosialt stress (Hewitt et al., 2002).

Interpersonlige konsekvenser.

Hewitt et al. (2017) postulerer at mennesker med høye skårer på perfeksjonisme har maladaptive interpersonlige skjema som har oppstått som følge av umøtte behov, og at disse skjemaene aktiverer negativ affekt som følelse av å være defekt og uelskelig. Hewitt et al. (2017) argumenterer for at slike følelser vil kunne føre til at man fremstår kald og fiendtlig for andre, og individet kan oppleve interpersonlige vansker og ensomhet som konsekvens. Ensomhet kan oppstå når fokus på prestasjoner fører til en nedprioritering av sosiale forhold (Chang, Sanna, Chang, & Bodem, 2008). Andre vil i mange tilfeller kunne avvise dem fordi de er for konkurransepreget og opptatt av å prestere (Hewitt et al., 2017). Videre ser man at mennesker med perfeksjonisme kan ha høye, perfeksjonistiske forventninger i parforhold, som blir oppfattet som urettferdige av partneren, og som bidrar til lav partilfredshet for begge parter.

Perfeksjonisme som adaptivt og maladaptivt trekk

Selv om perfeksjonisme er assosiert med en rekke negative utfall, har forskere lenge argumentert for at perfeksjonisme også kan være adaptivt eller positivt, og at denne formen for perfeksjonisme er normal og koblet til positive utfall (Chang, Watkins, & Banks, 2004; Hamachek, 1978; Slade & Owens, 1998). Dette støttes av den faktoranalytiske organiseringen av perfeksjonistisk strebing og perfeksjonistisk bekymring (Stoeber & Gaudreau, 2017), som

reflekterer ulike, og ofte motsatte, assosiasjoner til psykologisk fungering (Burgess et al., 2016). Perfeksjonistiske bekymringer er mer assosiert med maladaptive konsekvenser for psykologisk fungering som psykopatologi (Burgess et al., 2016) og negativ affekt (Frost et al., 1993), mens perfeksjonistisk strebing oftere er assosiert med mer adaptive konsekvenser som positiv affekt, og urelatert til depressive symptom og negativ affekt (Frost et al., 1993; Stoeber & Otto, 2006). Forholdet er likevel ikke ukomplisert. Perfeksjonistisk strebing er eksempelvis funnet å være relatert til bekymring og tvangslidelse (OCD) (Burgess et al., 2016), og det er foreslått at høy perfeksjonistisk strebing kan være patologisk avhengig tilstedeværelse av evaluerende bekymring (Stoeber & Otto, 2006).

Selv om en økende mengde empiri støtter validiteten til to-faktormodellen av perfeksjonisme (Stoeber & Otto, 2006), er andre mer kritiske til adaptive former for perfeksjonisme. Stornelli, Flett, og Hewitt (2009) argumenterer for at linken mellom perfeksjonisme og faktisk prestasjon er kompleks og sterkt avhengig av medierende faktorer, og at perfeksjonisme i liten grad er assosiert med faktisk prestasjon. Hewitt et al. (2017) argumenterer for at perfeksjonisme kun er destruktivt og at det kvalitativt skiller seg fra å være planmessig og å strebe etter å nå mål og suksess. De argumenterer for at perfeksjonisme bare kan variere i hvilken grad det er problematisk, da de fleste forsøk på å være perfekt er motivert av behov for å overkompensere for mindre perfekte aspekter ved seg selv. I følge Hewitt et al. (2017) ønsker ikke mennesker som skårer høyt på perfeksjonisme å bare være perfekte, det å nå perfeksjon har blitt en nødvendighet og en måte å føle seg trygg i verden på. Hewitt et al. (2017) mener at det til og med er uansvarlig og feil å mene at perfeksjonisme inneholder positive sider, på grunn av de mange negative, og tidvis fatale, korrelatene perfeksjonisme har, som suicidale tanker, spiseforstyrrelser og depresjon.

Forklaringsmodeller innen utvikling av perfeksjonisme

Det er som illustrert mye forskning på konsekvenser av perfektjonisme. Hvordan perfektjonisme utvikler seg er derimot ikke undersøkt i like stor grad. Tilnærmet alle teoretikere som har forsøkt å si noe om perfektjonismens utvikling vektlegger hvordan umøtte behov er kjernen, og da særlig behov for aksept og bekreftelse, og at perfektjonistiske tendenser vokser frem som følge av tidlige uheldige erfaringer med familie og venner (Hewitt et al., 2017). Denne litteraturgjennomgangen inkluderer seks ulike modeller som belyser foreldrenes rolle i utvikling av perfektjonisme (se tabell 2 for oversikt).

Social Learning Model.

Social learning model (Flett & Hewitt, 2002) postulerer at perfektjonisme utvikler seg gjennom observering og imitering av foreldres perfektjonistiske atferd. Forskning som viser en sammenheng mellom barns perfektjonisme og deres opplevelse av perfektjonisme hos foreldrene anses som støtte for at dette kan være en måte barn utvikler perfektjonisme på (Flett & Hewitt, 2002).

Social Expectation Model.

Social Expectation Model (Flett & Hewitt, 2002) handler om betinget aksept og postulerer at perfektjonisme utvikler seg som et resultat av at barn bare opplever bekreftelse når de presterer høyt og er perfekte i lys av foreldrenes høye forventninger. I følge modellen vil barn som ikke er i stand til å møte foreldrenes forventninger oppleve en kronisk følelse av håpløshet og hjelpeløshet (Flett & Hewitt, 2002). I forståelsen av utvikling av perfektjonisme har høye forventninger en sentral plass, i den grad at det har blitt inkludert som mål på perfektjonisme i MPS-F (Frost, Marten, Lahart, & Rosenblate, 1990) som subskalaen opplevd forventning fra foreldre. Nylig har det også blitt argumentert for at denne dimensjonen, sammen med opplevd kritikk fra foreldre, i større grad reflekterer hvordan perfektjonisme *utvikles*, enn perfektjonismens beskaffenhet (Burgess et al., 2016).

Social Reaction Model.

Social Reaction Model (Flett & Hewitt, 2002) er tett knyttet opp mot skadelige opplevelser i foreldrerelasjonen, og baseres på at barn utvikler perfektjonisme som en reaksjon på å bli utsatt for et hardt og kritisk miljø. Modellen er basert på en tanke om at barnet tar i bruk perfektjonistisk atferd som mestringsmekanisme, enten for å minimere skade eller i et forsøk på å skape kontroll i et ukontrollerbart miljø (Flett & Hewitt, 2002). *Social Reaction Model* og *Social Expectation Model* har mange likheter og er i stor grad overlappende, da begge involverer kontrollerende dimensjoner av foreldreatferd. *Social Reaction Model* skiller seg imidlertid fra *Social Expectation Model* med elementene av fiendtlighet, mangel på varme og avstraffelse (Flett & Hewitt, 2002).

Anxious Rearing Model.

Anxious Rearing Model (Flett & Hewitt, 2002) handler om at barn utvikler perfektjonisme ved å bli eksponert for foreldre som er overdrevent bekymret og engstelige for at barnet skal gjøre feil. I slike settinger blir barnet konstant påminnet om å være på vakt for mulige feil og negativ evaluering fra andre, da dette truer barnet både emosjonelt og fysisk (Flett & Hewitt, 2002). Barnets reaksjon kan også i denne modellen anses som en mestringsmekanisme, der barnet i stor grad blir fremtidsorientert og bruker perfektjonistisk atferd som skal beskytte det fra de negative konsekvensene av potensielle fremtidige feil. Forskning tyder på at sosialt fundert perfektjonisme er særlig assosiert med en slik engstelig oppdragelsesstil (Flett & Hewitt, 2002).

Som vist i figur 1, har de fire presenterte forklaringsmodellene en del overlapp. Gjennomgående i de nevnte modellene er hvordan barn har blitt eksponert for en type familiemiljø som bidrar til utvikling av perfektjonistiske tendenser. Det er likevel en overforenkling å gi foreldre skylden for barnas vansker. Genetisk basert temperament hos barnet former mye av interaksjonen med foreldre. Arvede karakteristikk utløser spesifikke responser

fra foreldre og foreldrenes atferd påvirker igjen barnas personlighet. En kompleks interaksjon mellom barnets iboende trekk, foreldrenes psykologiske karakteristikk og *fit* mellom foreldre og barn er altså essensielt å ha med i et utviklingsperspektiv (Gabbard, 2010).

Preliminary Integrative Model.

Flett og Hewitt (2002) foreslår en slik integrativ konseptualisering av perfeksjonisme som gir innsikt i personlige-, foreldre- og kontekstuelle faktorer som påvirker utvikling av perfeksjonisme og som bidrar til press om å være perfekt (*Preliminary Integrative Model*). De argumenterer for at høye forventninger, kritikk og mangel på varme hos foreldrene, barnets temperament, tilknytningsstil og åpenhet for sosialisering, samt kulturelle faktorer som kultur, skole og jobb sammen bidrar til opplevd press om å være perfekt. Eksternt press kan enten internaliseres (selvorientert perfeksjonisme), eksternaliseres (andreorientert perfeksjonisme), oppleves urettferdig og utenfor ens kontroll (sosialt fundert perfeksjonisme) eller avvises (ikke-perfeksjonisme) (Flett & Hewitt, 2002). Integreringen av aspekter ved barnet, foreldrene og miljøet gir et holistisk og balansert perspektiv på hvordan vi kan forstå utviklingen av perfeksjonisme. Modellen vektlegger perfeksjonismens interpersonlige karakter ved å illustrere hvor sterkt relasjoner på tvers av kontekster påvirker barns opplevelse av press om å være perfekt. En slik modell fanger også perfeksjonismens heterogenitet, ved å vise hvordan ulike kombinasjoner av faktorer kan føre til forskjeller i perfeksjonisme (Rasmussen & Troilo, 2016).

The Perfectionism Social Disconnection model.

The Perfectionism Social Disconnection model (PSDM) (Hewitt et al., 2017) er en helhetlig modell som beskriver både utvikling og konsekvenser av perfeksjonisme. Relevant for utvikling av perfeksjonisme er forslaget om perfeksjonisme som en interpersonlig personlighetsstil som utvikler seg i en relasjonell kontekst, som har til hensikt å reparere et defekt selv (Hewitt et al., 2017). Modellen postulerer at individer som har sårbarhet for å utvikle

perfeksjonistiske tendenser har erfaring med asynkronisitet mellom egne behov og responser fra omsorgspersoner tidlig i barndomsårene som fører til utrygg tilknytning og utvikling av et skjørt og fragmentert selvbilde. Hewitt et al. (2017) argumenterer for at negative affektive tilstander, som har utviklet seg gjennom manglende følelse av kontakt (*connection*) med omsorgsperson, er avgjørende i utviklingen av perfeksjonisme. Trussel om å ikke høre til og være i kontakt med foreldrene (*disconnection*) fasiliterer negative affektive tilstander som håpløshet, ydmykelse, ensomhet eller følelse av at man ikke betyr noe for andre. Som en respons på dette kan individet utvikle perfeksjonisme gjennom en tanke om at perfeksjon kan føre til at de vil bli beundret og akseptert og at videre frakobling fra foreldre (*disconnection*) hindres.

Hewitt et al. (2017) vektlegger altså karakteren og kvaliteten på tidlig foreldre–barn forhold i utviklingen av perfeksjonisme i PSDM, og mener at det er underliggende all perfeksjonistisk atferd. Likevel anerkjenner de viktigheten av familiekonstellasjoner, søskenforhold, og andre relasjoner i individets liv, som vennskap, lærere, trenere og klassekamerater i utviklingen og opprettholdelsen av perfeksjonisme.

Empiri på sammenhengen mellom perfeksjonisme og foreldreatferd

Det er empiri som bekrefter sammenhengen mellom foreldre og perfeksjonisme (Cook & Kearney, 2009; Craddock, Church, & Sands, 2009; Enns & Cox, 2002; Hutchinson & Yates, 2008; Miller, Lambert, & Neumeister, 2012; Neumeister & Finch, 2006; Richter, Eisemann, & Richter, 2000; Soenens et al., 2008; Stoeber, 1998). I 2016 ble det gjort en systematisk litteraturgjennomgang av perfeksjonisme og foreldreatferd som undersøkte hva som påvirker overføring av perfeksjonisme fra foreldre til barn (Rasmussen & Troilo, 2016). Empiri frem til i dag viser et bredt spekter av ulike typer foreldreatferd som kan virke inn på utviklingen av perfeksjonisme. Likevel kan det se ut til å eksistere et overlapp mellom foreldreatferdene det blir forsket på og resultatene det gir. De fleste studiene er tverrsnittstudier og retrospektive studier og

varierer i tillegg i måten de måler perfektjonisme. Det kan tenkes at variasjonen og overlappet i foreldrevariabler kan tyde på at det enda ikke eksisterer en helhetlig forståelse av hvordan foreldre påvirker utviklingen av perfektjonisme. Vi vet mindre om det er en spesifikk variabel som skiller seg ut, og forskningen sier lite om hvordan medierende variabler kan bidra i forståelsen av sammenhengen mellom foreldreatferd og perfektjonisme.

Avgrensning og problemstilling

Utgangspunktet for denne litteraturgjennomgangen er funn som peker mot en sammenheng mellom perfektjonisme og psykiske lidelser, samt nye funn som viser til en økning i perfektjonisme og knytter denne til blant annet endring i samfunnet og foreldreatferd. Denne litteraturgjennomgangen tar derfor sikte på å oppsummere og berike den delen av litteraturen som tar for seg sammenhengen mellom foreldreatferd og utviklingen av perfektjonisme. Er engstelig og kontrollerende foreldrestil sentralt i utviklingen av perfektjonisme, og bidrar en tilsynelatende økende tendens av disse foreldrepraksisene til økning av perfektjonisme på tvers av den industrialiserte verden? Følgende problemstilling vil bli belyst: på hvilken måte påvirker foreldre utviklingen av perfektjonisme? Hvilken rolle spiller medierende faktorer i denne interaksjonen?

Metode

Fremgangsmåte for litteratursøket

Oppgaven har som mål å ta for seg hva forskningen samlet sett har funnet om sammenhengen mellom foreldreatferd og utvikling av perfektjonisme og derav er litteraturgjennomgang en passende metode. Relevante artikler ble innhentet gjennom systematiske litteratursøk.

For å få bedre kjennskap til perfektjonismefeltet og aktuell begrepsbruk ble det, gjennom august 2019, utført flere usystematiske søk i psychINFO. Søkeord som «perfectionism», «mental illness» og «development» ble brukt. Hensikten var å skape et overblikk slik at det videre kunne foretas systematiske søk som ville fange opp mest mulig relevant forskning innen utvikling av

perfeksjonisme. Usystematiske søk fanget opp en stor mengde forskning som tok for seg sammenhengen mellom perfeksjonisme og foreldre, og det ble oppfattet stor variasjon i konseptualiseringer og etiologiske forklaringsmodeller, som senere ble nærmere undersøkt. Pilotsøk ble gjennomført med søkeord som «childhood», «perfectionism» og «parent». Deretter ble funn fra dette søket gjennomgått usystematisk ved å lese abstract og nøkkelord. Synonymer for søkeord og andre aktuelle nøkkelord ble notert og anvendt for å generere søkestrategi. De inkluderte forklaringsmodellene på utvikling av perfeksjonisme i litteraturgjennomgangen ble også hentet fra pilotsøk, ved usystematisk gjennomgang. Ingen forklaringsmodeller ble ekskludert. Andre artikler relevant for bakgrunn og innledning i oppgaven ble også valgt ved usystematisk gjennomgang av pilotsøk.

Litteraturgjennomgangen baserer seg på data innhentet fra PsychINFO, Web of Science og Medline i perioden 03.09.2019—10.09.2019. PsychINFO og Web of Science ble valgt på bakgrunn av at de til sammen fanger opp et bredt spekter av psykologisk forskning. Medline ble inkludert for å sikre et større perspektiv slik at artiklene også kunne inkludere biologiske utviklingsmodeller. Første og andre forfatter foretok pilotsøk og det systematiske søket sammen. Deretter ble artiklene fordelt likt for gjennomgang. Artiklene som skulle vurderes med fulltekst ble fordelt. I de tilfellene hvor det oppstod usikkerhet ble den aktuelle artikkelen lest av begge forfattere og siden diskutert og eventuelle vurderinger ble foretatt.

Seleksjonskriterier

For å avgrense mengden litteratur og for å belyse problemstillingen på en reliabel måte ble følgende inklusjonskriterier brukt: a) korrelasjonen mellom foreldreatferd og perfeksjonisme, b) publisert i tidsrommet 2005—2019, c) artikkelen er skrevet på eller oversatt til norsk eller engelsk, og d) longitudinelle eller korrelasjonelle studier. Longitudinelle studier ble spesifisert da majoriteten av studiene på temaet er tverrsnittstudier. Da det både er etisk og praktisk utfordrende

å gjennomføre eksperiment for å undersøke sammenhengen, vil longitudinelle studier være den beste metoden for å indikere assosiasjoner mellom to variabler. Tverrsnittsstudier måler forekomst og sammenhenger og er inkludert da det ikke finnes tilstrekkelig mengde longitudinelle studier. Tidsrommet 2005—2019 er valgt for å sikre at litteraturgjennomgangens funn baserer seg på oppdatert forskning. Artikler ble valgt bort basert på følgende eksklusjonskriterier: a) studier som undersøker begavede barn, b) studier med fokus på perfektjonisme i sammenheng med idrett, og c) studier som undersøkte konsekvenser av perfektjonisme. Eksklusjonskriterie a) og b) ble valgt med hensikt å sikre en større generaliserbarhet i funnene. Eksklusjonskriterie c) ble valgt for å sikre studier hvor etiologi av perfektjonisme fremfor konsekvenser var sentralt.

Søkeord

Relevante søkeord kombinert ved hjelp av Boolsk kombinasjonsteknikk, en søkemetode som kombinerer søkeord med bruk av definerte bindeord som AND og OR. Følgende søkeord ble benyttet: «perfectionism» AND «origin or etiolog* or development» AND «parent* or childhood or family» og gav søkestrategien (perfectionism AND (origin or etiolog* or development)) AND (parent* or childhood or family). Aktuelle synonymer for ord og uttrykk som beskriver utvikling og barndomserfaringer ble tatt med og utvidet gjennom trunkering. Trunkering innebærer at det søkes etter ord med åpen ordstamme, slik vil eksempelvis parent* fange opp alle varianter av *parenting*. Søkestrategien var lik i alle databaser.

Seleksjon av studier

Litteratursøkene PsychINFO, Web of science og Medline gav totalt 595 funn hvor 218 av disse var duplikater. 377 artikler ble derfor vurdert basert på tittel og abstract, og ytterligere 345 ble ekskludert basert på inklusjon og eksklusjonskriterier. De tilfellene hvor det var uklart om en

artikkel skulle inkluderes eller ekskluderes, basert på tittel og abstract, ble de tatt med videre i vurderingen. Videre ble 25 artikler vurdert i fulltekst for å se om de dekket inklusjonskriteriene eller inneholdt eksklusjonskriteriene. På bakgrunn av uoppfylte utvalgskriterier ble 10 av disse ekskludert. Dermed ble totalt 15 artikler inkludert i litteraturgjennomgangen. Disse er publisert fra 2005 til 2019. Søket ble avsluttet 10. september 2019. Figur 2 viser fremgangsmåten for litteratursøket.

Konstrukter

Funnene ble med utgangspunkt i type atferd diskutert og gruppert i de fem konstruktene skadelig foreldrepraksis, foreldres bruk av kontroll, foreldres forventninger, engstelig oppdragelse, og familiemiljø. Funn som rapporterte tilsvarende eller nærliggende atferd ble gruppert i samme konstrukt. I tilfeller hvor det var vansker å bedømme hvilket konstrukt som passet best ble det tatt hensyn til styrke i atferden. Med dette menes hvor inngripende atferden antas å oppleves for barnet. Tre av artiklene fokuserte på hvordan ulike aspekter ved familien, som samhold (*cohesion*) og holdninger, er assosiert med utvikling av perfektjonisme. Disse ble gruppert til konstruktet familiemiljø. I vårt systematiske søk ble det inkludert to studier som har undersøkt sammenhengen mellom perfektjonisme og misbruk, neglekt og dysfunksjonelle familier. Disse utgjorde konstruktet skadelig foreldreatferd. I konstruktet kontrollerende foreldreatferd ble det inkludert studier som undersøkte foreldreatferd hvor foreldre direkte eller indirekte presser barnet til å opptre på en bestemt måte. Denne atferden kan både være rapportert av foreldre og opplevd av barnet selv. Psykologisk kontroll er å styre barnet gjennom psykologiske prosesser som betinget aksept eller påfør atferdskontroll er regulering av barnet mellom ytterpunktene av ekstrem autonomi på den ene siden og straff på den andre (Barber, 1996). På tross av denne defineringen av foreldrekontroll er skillet mellom konstruktet foreldrekontroll og forventning tidvis uklart. Det kan diskuteres om krav også kan tilhøre konstruktet foreldreforventning, men

dette kan muligens avgjøres av type og grad av krav. Studier som tar for seg krav i denne litteraturgjennomgangen beskriver en intensitet og styrke i krav som stemmer overens med konstruktet foreldrekontroll. To av artiklene undersøker sammenhengen mellom forventning og perfektjonisme. Forventning er i denne oppgaven definert som barnets opplevelse av at foreldre har konkrete ønsker for barnets atferd og utvikling. Forventningene anses som urimelig høye. Oppgaven skiller denne atferden fra kontroll da kontroll ikke er en forutsetning for at barnet skal oppleve forventning fra foreldre.

Tre av studiene går under konstruktet engstelig foreldrepraksis og disse undersøkte engstelige aspekt ved foreldre, som engstelig oppdragelsesstil og psykopatologisk angst. Perfektjonisme hos foreldre har også blitt inkludert i dette konstruktet da perfektjonisme ofte involverer engstelige aspekt som tvil, bekymring, og grubling.

Resultater

De 15 artiklene som ble inkludert undersøkte perfektjonisme hos barn og unge voksne. Majoriteten av utvalgene var fra USA, men funnene inkluderer også utvalg fra Irland, Romania, Georgia, Hong Kong, Argentina, Canada, og Singapore. Artiklene undersøkte aspekter ved foreldrepraksis og familiemiljø sammenhengende med utvikling av perfektjonisme. Samlede resultater kan ses i tabell 3.

Skadelig foreldreatferd

Chen, Hewitt, og Flett (2019) målte ACE ved hjelp av *Adverse Childhood Experiences Questionnaire* (Felitti et al., 2019) som måler erfaring med mishandling (*abuse*), neglekt og dysfunksjonelle familieforhold før fylte 18 år. Skadelig foreldrepraksis ble i studien til Ko, Hewitt, Cox, Flett, og Chen (2019) definert som mangel på autonomistøtte, varme og involvering og ble målt med *Perceptions of Parents Scales - College Students* (Robbins & Ryan, 1995). Begge studiene er tverrsnittstudier og målte perfektjonistisk presentering av selvet ved hjelp av

Perfectionistic Self-Presentation Scale (Hewitt et al., 2003). Chen et al. (2019) hadde et utvalg på 537 studenter og 344 studenter deltok i studien til Ko et al. (2019). Populasjonene som utvalgene ble tatt fra var begge studenter fra Canada og begge mottok studiepoeng for å delta. Bare 2.2% ble ekskludert grunnet manglende data i studien til Chen et al. (2019), og resultatene fra *Little's Missing Completely at Random Test* (MCAR), som sammenligner respondenter som har svart med de som ikke har svart, indikerte at data manglet på en tilfeldig måte. Sannsynligheten for *non-response bias* var derfor minimal. Svarprosent eller analyser av svar fra respondenter og ikke-respondenter er ikke oppgitt i studien til Ko et al. (2019).

Chen et al. (2019) fant at ACE positivt predikerte sosialt fundert perfeksjonisme og perfeksjonistisk presentering av selvet. ACE mishandling var signifikant korrelert med sosialt fundert perfeksjonisme og alle tre PSP stilene, også når kontrollert for neglekt og dysfunksjonelle familieforhold. Totale ACE var positivt korrelert med sosialt fundert perfeksjonisme, perfeksjonistisk promotering av selvet og tildekking av ufullkommenhet. Verken selvorientert- eller andreorientert perfeksjonisme viste signifikante sammenhenger med noen av ACE konstruktene, og neglekt var ikke korrelert med perfeksjonisme når det ble kontrollert for mishandling og dysfunksjonelle familieforhold. ACE mishandling kan derfor anses som en unik prediktor for sosialt fundert perfeksjonisme og PSP-stilene, og mer påvirkende enn neglekt og dysfunksjonelle familieforhold.

Ko et al. (2019) undersøkte medierende effekter av tilknytningsangst, unngående tilknytning og opplevelse av å være defekt (*perceived defectiveness*) i sammenhengen mellom skadelig foreldrepraksis og ulike komponenter av perfeksjonisme. Tilknytningsdimensjoner ble målt ved hjelp av *Attachment Style Questionnaire (ASQ)* (Feeney, Noller, & Hanrahan, 1994). I likhet med Chen et al. (2019) fant Ko et al. (2019) at skadelig foreldrepraksis var positivt korrelert med sosialt fundert perfeksjonisme og perfeksjonistisk presentering av selvet. Ko et al.

(2019) fant imidlertid at skadelig foreldrepraksis hadde en indirekte effekt på perfektjonisme. Tilknytningsangst og opplevelse av å være defekt var signifikante mediatorer i koblingen mellom skadelig foreldrepraksis og selvorientert perfektjonisme, sosialt fundert perfektjonisme og perfektjonistisk promotering av selvet. Videre var unngående tilknytning og opplevelse av å være defekt signifikante mediatorer i koblingen mellom skadelig foreldrepraksis og unngåelse av perfektjonistisk selvavsløring. Tilknytningsangst var den eneste signifikante mediatoren i sammenhengen mellom skadelig foreldrepraksis og andreorientert perfektjonisme og tildekking av ufullkommenhet.

Familiemiljø

Det er noe overlapp mellom måleinstrumentene i studiene under konstruert familiemiljø, men de målte likevel ulike dimensjoner av perfektjonisme og definerte familiemiljø på ulike måter. Alle studiene benyttet selvrapporing for innhenting av data. Studiene undersøkte utvalg fra USA (Segrin, Kauer, & Burke, 2019), Hong Kong (Suh, Yuen, Wang, Fu, & Trotter, 2014) og Georgia (DiPrima, Ashby, Gnilka, & Noble, 2011).

DiPrima et al. (2011) undersøkte sammenhengen mellom ulike familiemiljøvariabler og multidimensjonell perfektjonisme. Komplette data ble innhentet fra 253 elever. Elevene ble ikke tilbudt kompensasjon for deltakelse. Forfatterne hadde mangelfull informasjon om demografiske karakteristikk blant utvalget og har ikke analysert manglende data fra utgangspunktet på 871 elever. Adaptive og maladaptive komponenter av perfektjonisme ble målt ved hjelp av *Almost Perfect Scale-Revised*. Familiemiljøvariabler ble målt av *Parental Nurture Scale* (Buri, 1989) og inkluderer subskalaene foreldregodkjenning (*parental approval*), aksept (*acceptance*), og bekreftelse (*affirmation*), *Family Adaptability and Cohesion Evaluation Scales II* (Olson, Bell, & Portner, 1982), som inkluderer samhold og tilpasningsevne, samt *Family Environment Scale*

(Moos, 1974), som inkluderer de underliggende dimensjonene relasjoner (Relationship), personlig vekst (*Personal Growth*), systemopprettholdelse (*System Maintenance*).

Funnene til DiPrima et al. (2011) indikerte at adaptiv perfeksjonisme er korrelert med flere positive familiemiljøvariabler, og at mennesker som skåret høyt på adaptiv perfeksjonisme tenderte å komme fra positive, fleksible og tilpasningsdyktige familier med godt samhold. De rapporterte også mer opplevd foreldreomsorg, mer samhold og mer selvstendighet enn de som skåret høyt på maladaptiv perfeksjonisme og ikke-perfeksjonisme. De som skåret høyt på maladaptiv perfeksjonisme rapporterte signifikant mindre omsorg fra foreldrene enn de med høye skårer på adaptiv perfeksjonisme. Elevene med høye skårer på adaptiv perfeksjonisme tenderte å oppleve familien sin som mer balansert mellom det å ha gode emosjonelle bånd og fokus på å være separate individ enn de med høye skårer på maladaptiv perfeksjonisme og de som ikke hadde forhøyede skårer på perfeksjonisme. Det var også mer sannsynlig at familiene til elever med høye skårer på adaptiv perfeksjonisme opplevde mer emosjonell nærhet og mer glede av hverandres selskap. De fant ikke signifikante forskjeller mellom adaptiv perfeksjonisme, maladaptiv perfeksjonisme eller ikke-perfeksjonisme på variablene konflikt, prestasjonsorientering, organisering eller kontroll.

Suh et al. (2014) undersøkte sammenhenger mellom familiemiljøvariabler og multidimensjonell perfeksjonisme blant 491 ungdommer i Hong Kong. Deltagerne ble ikke tilbudt kompensasjon for deltakelse. Det er ikke oppgitt svarprosent. Suh et al. (2014) benyttet også *Almost Perfect Scale-Revised* for måling av perfeksjonisme og *Family Environment Scale* for måling av familiemiljøvariabler. I studien til Suh et al. (2014), som sammenlignet adaptiv-, maladaptiv- og ikke-perfeksjonisme, var adaptiv perfeksjonisme assosiert med signifikant bedre familiemiljø. Ikke-perfeksjonisme var assosiert med lavest opplevelse av målorientering, lavest organisering, lavest samhold og høyest opplevelse av konflikt, og mer opplevelse av kontroll enn

de med høye skårer på maladaptiv perfektjonisme. Videre fant også Suh et al. (2014) forskjeller mellom adaptiv- og maladaptiv perfektjonisme, særlig når det gjelder opplevelse av kontroll. De fant en sammenheng mellom familier med høyere prestasjonsorientering og perfektjonisme, og da særlig maladaptiv perfektjonisme. Familier med sterk prestasjonsorientering, høy organisering, mindre konflikt og mindre samhold hadde høyere sannsynlighet for å utvikle adaptiv perfektjonisme enn å ikke utvikle perfektjonisme. De med høye skårer på adaptiv perfektjonisme rapporterte å oppleve signifikant mer krav fra familien når det gjaldt organisering og mer kontroll fra familien i forhold til de som skåret høyt på maladaptiv perfektjonisme. Høy opplevelse av kontroll i FES involverer et familiemiljø preget av streng etterfølgelse av regler og prosedyrer. Familiemiljø som vektlegger prestasjon, men mangler struktur på regler og fremgangsmåter var altså mer assosiert med maladaptiv perfektjonisme. De med høye skårer på maladaptiv perfektjonisme rapporterte også mer problematisk fungering på variablene mestringstro, selvtillit og antisosial atferd i forhold til de med høye skårer på adaptiv perfektjonisme, men signifikant bedre akademisk mestringstro enn de uten høye skårer på perfektjonistiske trekk.

Segrin et al. (2019) undersøkte også flere faktorerers sammenheng med perfektjonisme og inkluderte familiesamhold, engstelig oppdragelse og betinget aksept. I studien deltok det 257 amerikanske universitetsstudenter og deltakerne mottok ekstra studiepoeng. Perfektjonisme ble målt med MPS-F skalaene personlig standard, opplevd forventning fra foreldre, og kritikk fra foreldre. Familiesamhold ble definert som bestående av nærhet, instrumentell kommunikasjon og tilfredshet i familien (*Family Satisfaction*). Nærhet og instrumentell kommunikasjon ble målt med subskalaer fra *Adolescent Family Process* (Vazsonyi, Hibbert, & Snider, 2003), mens tilfredshet i familien ble målt med *Family Satisfaction Scale* (Olson, 2004).

Segrin et al. (2019) fant at samhold var assosiert med lavere nivå av perfektjonisme, men at assosiasjonen var indirekte gjennom engstelig oppdragelse og betinget aksept. Familiesamhold hadde altså en negativ indirekte effekt på perfektjonisme gjennom å påvirke foreldrepraksis. Høye nivå av familiesamhold kan således anses som en mulig beskyttende faktor for utvikling av perfektjonisme.

Kontrollerende foreldreatferd

Operasjonalisering av kontroll varierer blant artiklene. Noen av studiene formidlet direkte at de undersøkte kontroll (McArdle, 2009), andre studier har betinget aksept og foreldres involvering ved barnets oppgaveløsning i fokus, som blir forstått som typer av kontroll (Hong et al., 2017). Krav ble også undersøkt og sett i sammenheng med foreldrekontroll (Hibbard & Walton, 2014; Oros et al., 2017). Enkelte av studiene inkluderte medierende variabler som først og fremst ser på aspekt ved barnet (Hong et al., 2017; Kenney-Benson & Pomerantz, 2005; Oros et al., 2017).

Kenney-Benson og Pomerantz (2005) undersøkte 104 barn i grunnskolen i alderen syv til ti år, og fant en sammenheng mellom grad av kontroll hos mor og sosialt fundert perfektjonisme hos barnet. Det ble kontrollert for barns atferd, mors affekt og demografiske faktorer, likevel viste resultatene at koblingen ikke kunne tilskrives noen av variablene. Kontrollerende atferd hos mor ble målt gjennom video-observasjon av samhandlingen mellom mor og barn i laboratorium, under oppgaveløsning utført av barnet. Mors atferd ble deretter kodet i temaene kontroll, autonomistøtte i tillegg til positiv og negativ affekt. Kontroll ble operasjonalisert som atferd hvor mor på en inngripende måte forsøkte å lede eller presse (*push*) barnet i en bestemt retning, samt regulering av barnets atferd. Her inngikk forventet atferd som at mor tok blyanten fra barnet eller fylte ut oppgavene selv. Barns atferd ble kodet etter frustrasjon, involvering, krav og prestasjon. CAPS ble brukt for å måle grad av perfektjonisme blant barna.

McArdle (2009) undersøkte et utvalg på 187 ungdommer i Irland. Studien fant at ungdommenes selvrapporterte tendenser til perfektjonisme og selvtillit var sammenhengende med en treveis interaksjon mellom foreldres atferdskontroll, psykologiske kontroll og aksept. Aksept tilsvarer foreldrenes bånd (*connectedness*) og grad av varme i interaksjon med barnet (Barber, 1996). Studien indikerer at ungdommenes tendens til å tvile på sine handlinger var positivt predikert av foreldres selvrapporterte psykologiske kontroll. I tillegg viste ungdommenes oppfatning av autonomistøtte og involvering en negativ sammenheng med selvtillit og tvil knyttet til handlinger. Det ble funnet en signifikant sammenheng mellom bekymring knyttet til feil og opplevd lav foreldreinvolvering. En annen signifikant sammenheng ble funnet mellom tvil knyttet til handlinger og lav involvering fra mor. Studien målte foreldres psykologiske kontroll med foreldreversjonen av *Childs Report of Parent Behaviour Inventory* (CRPBI) (Schaefer, 1965). Instrumentet fanger opp foreldrenes oppfatning av egen aksepterende atferd, atferdskontroll og psykologisk kontroll. Perfektjonisme hos ungdom ble målt med MPS-F subskalaene bekymring knyttet til handlinger, tvil knyttet til handlinger og personlig standard. Subskalaen *General Self Worth* fra *The Self Description Questionnaire II* (SDQII) (Marsh, Parker, & Barnes, 1985) målte nivå av selvtillit hos barna. Barns oppfatning av foreldrenes evne til å gi autonomistøtte og involvering i prestasjoner ble målt med *Perceptions of Parents Scale* (POPS) (Robbins & Ryan, 1995).

Hong et al. (2017) utformet et longitudinelt og multimetodisk korrelasjonsstudie på et utvalg på 302 elever i Singapore. Den femårige studien på barn mellom syv og elleve år, undersøkte om foreldreatferd, foreldrekonflikt og temperament hos barnet kan være med å skape ulike utviklingsbaner for maladaptiv perfektjonisme. Responsstørrelsen var avtagende ved de ulike målingene. Analyser med MCAR-test indikerte at data ikke mangler på en tilfeldig måte og at familiene som ikke fullførte hadde lavere sosioøkonomisk status, barn med lavere evne til

innsatskrevende kontroll (*effortful control*) og mer inngripende foreldre (*parental intrusiveness*) enn de som fullførte. Studien baserte seg på både foreldrenes selvrappoterter, barnets selvrappoterter og observasjon av foreldreatferd. Barns perfeksjonisme ble målt med CAPS-14 item (O'Connor, Dixon, & Rasmussen, 2009) og *Children's Behavior Questionnaire* (CBQ) (Rothbart, Ahadi, Hershey, & Fisher, 2001) ble brukt for å måle barnets temperament rapportert av foreldre. CAPS-14 item deler selvorientert perfeksjonisme inn i kritisk selvorientert perfeksjonisme (*Critical Self-Oriented Perfectionism* (SOP-C)) og selvorientert perfeksjonistisk strebing (*Self-Oriented Perfectionistic Striving* (SOP-S)). Foreldres bruk av kontroll ble målt som frekvens av inngripende atferd under barns oppgaveløsning i spill.

Resultatene ble gruppert inn i ulike utviklingsbaner etter type og grad av perfeksjonisme og hvilken stabilitet og endring som forekom i utviklingen. Studien viser at både kritisk selvorientert perfeksjonisme og sosialt fundert perfeksjonisme har en relativ sterk stabilitet over tid, men det ble likevel funnet en sammenheng mellom utviklingen av disse og foreldreatferd. Ulike former for foreldreatferd som inngripende og negativ atferd, viste seg å korrelere med ulike utviklingsbaner. Det viste seg at tilbøyelighet for positive følelser (*surgency*) var predikativ for utviklingen av sosialt fundert perfeksjonisme.

Hibbard og Walton (2014) undersøkte i sitt tversnittstudie et utvalg på 231 amerikanske universitetsstudenter. Studentene fikk studiepoeng for deltakelse. Det ble undersøkt hvordan ulike former for foreldrestil gitt av foreldrekrav og varme har en sammenheng med maladaptiv perfeksjonisme.

Perfeksjonisme ble målt ved hjelp av selvrappoterteringsskjema med de seks MPS-F subskalaene og opplevd foreldrestil med en tilpasset versjon av *The Parental Authority Questionnaire* (PAQ) (Buri, 1991). Spørreskjemaet er designet for å måle autoritativ foreldrestil (*Authoritative Style*), autoritær foreldrestil, ettergivende foreldrestil (*Permissive-Indulgent*

Parenting Style) og forsømmende foreldrestil (*Permissive-Neglectful Parenting Style*).

Resultatene viste at særlig autoritær foreldrestil var sammenhengende med opplevelse av høye foreldre forventninger, mer opplevd kritikk og tvil rundt egne evner. Ettergivende foreldrestil, som er definert som høy på varme og lav på krav, viste en negativ sammenheng med opplevelsen av kritikk. Blant menn viste den seg sammenhengende med mindre bekymring knyttet til feil. Foreldrestilen hadde ellers ingen signifikante sammenhenger med de andre aspektene av perfeksjonisme. Forsømmende foreldrestil, som er definert som lav på krav og lav på varme, var positivt assosiert med følelsen av kritikk. Autoritativ foreldrestil viste imidlertid ingen signifikant sammenheng med de fleste av perfeksjonismedimensjonene, med unntak av følelsen av å bli kritisert hos kvinner og tvil knyttet til handlinger hos menn, hvor den hadde en beskyttende effekt. Ingen av foreldrestilene hadde en direkte sammenheng med adaptiv perfeksjonisme.

I et tverrsnittstudie av 404 barn i Argentina undersøkte Oros et al. (2017) opplevd krav fra foreldre i samspill med aspekter ved barnet. De undersøkte hvilken rolle interaksjonen opplevd høye krav og nevrotisme hos barnet spiller i utviklingen av maladaptiv perfeksjonisme. Studien baserer seg på selvrapporteringskjema og barnas persepsjon av krav fra foreldre ble målt med *Parental Demand Scale* (PDS) (Serppe, 2010). Skalaen deler inn krav etter ulike høye krav. I versjonen av instrumentet som er designet for mor, er subskalaer, prestasjonskrav (*performance demand*) og lydighetskrav (*obedience demands*) henholdsvis $\alpha = .57$ og $\alpha = .68$ med Cronbach alfa reliabilitet som tilsvarer under .70, som er anbefalt grense for reliabilitet hos et måleinstrument. Funn må derfor tolkes med varsomhet. For å måle barnets nevrotisme ble personlighet målt med *Argentine Children's Personality Questionnaire* (ICSC) (Lemos, 2004). *Children's perfectionism Scale* (CPS) (Oros, 2013) ble anvendt for å undersøke maladaptiv perfeksjonisme hos barna.

Oros et al. (2017) fant at en kombinasjon av prestasjonskrav fra mor, lydighetskrav og krav om affeksjon (*affection demands*) sammen med nevrotisisme hos barnet, hadde sterkest prediktive evne for perfektionistisk sårbarhet. Kombinasjonen av prestasjonskrav fra far, krav om affeksjon, nevrotisisme hos barnet og lydighetskrav fra far viste også å ha en sammenheng med perfektionistisk sårbarhet. Kombinasjonen som best predikerte perfektionisme var prestasjonskrav og krav om affeksjon sammen med barnets kompetansetrekk (*competence trait*).

Forventning

Rice, Lopez, og Vergara (2005) tok utgangspunkt i et utvalg på 241 studenter og undersøkte hvordan forventninger fra foreldre og andre sosiale faktorer påvirker perfektionisme og tilknytningsstil i voksen alder (*adult attachment orientation*). Utvalget var rekruttert fra generell psykologiklasser og studentene fikk poeng for deltakelse. Perfektionisme ble målt med selvrapportering gjennom MPS-F, MPS-H og APS-R. Grad av forventningspress ble indikert av skårer på MPS-F dimensjonene opplevd forventning fra foreldre og kritikk fra foreldre og MPS-H dimensjonen sosialt fundert perfektionisme. Grad av adaptiv perfektionisme ble indikert av skårer på MPS-F dimensjonen personlig standard, MPS-H dimensjonen selvorientert perfektionisme og APS dimensjonen høy standard (*High Standards*). Maladaptiv perfektionisme ble indikert av MPS-F dimensjonen bekymring knyttet til feil, tvil knyttet til handlinger og APS dimensjonen diskrepans (*Discrepancy*). Det ble funnet at høye forventninger fra foreldre og andre sosiale forventninger og foreldrekritikk signifikant predikerte adaptiv og maladaptiv perfektionisme, samt utrygg tilknytning i voksen alder. De som skåret høyt på adaptiv perfektionisme rapporterte i større grad å oppleve høye forventninger hos foreldrene, samt lavere nivå av opplevd kritikk. Maladaptiv perfektionisme var sterkt assosiert med høyere nivå av opplevd kritikk og følelse av at støtte fra viktige andre var betinget av suksess og perfektion. De som skåret høyt på maladaptiv perfektionisme rapporterte også å oppleve at foreldrene hadde

lavere, og ikke høyere forventninger til deres prestasjoner. Høye forventninger predikerte maladaptiv perfektjonisme, men sammen med de andre predikatorene varierte denne effekten. Når verken opplevd kritikk eller sosialt fundert perfektjonisme var med i analysen, ble ikke opplevd forventning fra foreldre en signifikant predikator for maladaptiv perfektjonisme.

Damian, Stoeber, Negru, og Baban (2013) har undersøkt et utvalg på 381 ungdommer i Romania og gjennomførte en longitudinell studie på 7-9 måneder. Deltagelse var frivillig uten kompensasjon. Perfektjonisme ble målt ved hjelp av MPS-F og CAPS. I MPS-F ble bare dimensjonene opplevd forventning fra foreldre og kritikk fra foreldre anvendt. I analysen ble manglende data på 0.4% inkludert for å unngå tap av statistisk styrke og kontrollere for feilmargin. Det ble ikke funnet signifikante forskjeller mellom de som droppet ut og de som fullførte studien. Resultater indikerte at opplevd forventning fra foreldrene førte til økt sosialt fundert perfektjonisme over tid hos ungdommer, opplevd foreldrekritikk viste ikke en slik sammenheng. Verken opplevd foreldreforventning eller kritikk predikerte signifikante endringer i selvsorientert perfektjonisme over tid. Damian et al. (2013) fant videre at sosialt fundert perfektjonisme viste en lavere test-retest korrelasjon i forhold til selvsorientert perfektjonisme.

Engstelig foreldrepraksis

To av studiene (Affrunti & Woodruff-Borden, 2017; Domocus & Damian, 2018) måler engstelig oppdragelse ved hjelp av *Anxious Rearing Scale* som er en del av *Egna Minnen Beträffande Uppfostran Questionnaire for Children* (EMBU-C) (Muris, Meesters, & van Brakel, 2003). Cook og Kearney (2014) undersøkte perfektjonisme og psykopatologi hos foreldre og målte dette ved hjelp av henholdsvis MPS-H og *Symptom Checklist 90-R* (SCL-90). Alle studiene undersøkte perfektjonisme hos barn, men målte perfektjonisme på ulike måter Cook og Kearney (2014) målte perfektjonisme hos barna ved hjelp av CAPS, mens Domocus og Damian (2018) benyttet både CAPS og MPS-F dimensjonene personlig standard, bekymring knyttet til feil og

tvil knyttet til handlinger. Affrunti og Woodruff-Borden (2017) brukte *Figure Copy Task* (Mitchell, Broeren, Newall, & Hudson, 2013) som måler en unidimensjonell konseptualisering av perfektjonistisk atferd hos barnet. Domocus og Damian (2018) og Cook og Kearney (2014) baserte seg på selvrapporing. Domocus og Damian (2018) er den eneste med longitudinelt design, med to målinger med tre måneders mellomrom.

Cook og Kearney (2014) undersøkte i sitt tverrsnittstudie forholdet mellom perfektjonisme og psykopatologi hos foreldre i sammenheng med perfektjonisme hos deres barn. De undersøkte 160 barn og begge foreldre. Det ble funnet signifikante korrelasjoner mellom selvorientert-, sosialt fundert- og andreorienterte perfektjonisme hos mor og høyere nivå av sosialt fundert og selvorientert perfektjonisme hos barnet, men bare mors sosialt funderte perfektjonisme var signifikant alene. Denne effekten var signifikant også etter tre måneder. Regresjonsanalyse viste at depresjon, angst og tvangspregede symptomer (*obsessive compulsiveness*) hos mor signifikant predikerte sosialt fundert perfektjonisme hos barn mellom åtte og 12 år, men ikke for barn mellom 13 og 17 år. Depresjon, angst og tvangspregede symptomer hos mor predikerte ikke selvorientert perfektjonisme hos barn i noen aldersgrupper. Andreorientert perfektjonisme hos mor predikerte signifikant angst hos mor og sosialt fundert perfektjonisme hos barn. Både andreorientert perfektjonisme og angst hos mor predikerte signifikant sosialt fundert perfektjonisme hos barn i mellom åtte og 12 år. Dette indikerer at angst hos mor medierer forholdet mellom mors andreorienterte perfektjonisme og sosialt fundert perfektjonisme hos barnet. Angst hos mor var assosiert med opplevelse av urimelige forventninger hos barn mellom åtte og 12 år. Depresjon og tvangspregede symptomer hadde ikke signifikante medierende effekter. Gruppen med høyest skåre på selvorientert perfektjonisme var gruppen mellom seksten og sytten år. Artikkelen nevner ikke grenseverdiene på SCL-90 resultatene, og

det er derfor noe uklart om de har inkludert klinisk angst, depresjon og OCD eller forhøyede skårer som indikerer psykologiske plager.

Affrunti og Woodruff-Borden (2017) undersøkte hvordan negativ affekt, innsatskrevende kontroll hos barnet og engstelig oppdragelse påvirket perfeksjonisme hos barn, og brukte en unidimensjonell operasjonalisering av perfeksjonisme. De undersøkte 59 foreldre-barn dyader, hvor 95% var mødre. Innsatskrevende kontroll handler om evne til å undertrykke automatiske/dominante responser og heller gjennomføre en subdominant respons. De fant at engstelig oppdragelse signifikant predikerte høyere nivå av perfeksjonisme, mens innsatskrevende kontroll signifikant predikerte lavere nivå av perfeksjonisme. De fant ikke signifikante korrelasjoner mellom negativ affekt og perfeksjonisme. Negativ affekt var signifikant og positivt assosiert med engstelig oppdragelse og signifikant og negativt assosiert med innsatskrevende kontroll. Innsatskrevende kontroll var signifikant og negativt assosiert med engstelig oppdragelse. Negativ affekt, innsatskrevende kontroll og engstelig oppdragelse viste sammen moderate effektstørrelser, som indikerer at andre faktorer også spiller en rolle i forhøyede nivå av perfeksjonisme.

Domocus og Damian (2018) har gjennomført en korttids longitudinell studie på ungdommer i Romania. Det ble rekruttert 265 ungdommer, med et frafall på 95 deltakere mellom første og andre måling. De undersøkte hvilken rolle engstelig oppdragelse og barnas opplevelse av press og støtte fra foreldre og lærere spilte i utvikling av perfeksjonisme over tre måneder. De fant at høyere nivå av opplevd foreldrepres er assosiert med longitudinelle økninger i perfeksjonistiske bekymringer, men ikke økning i selvorientert perfeksjonisme eller personlig standard. I tråd med studien til Affrunti og Woodruff-Borden (2017) var høyere nivå av oppfattet engstelig oppdragelse assosiert med økning i sosialt fundert perfeksjonisme, men ikke i selvorientert perfeksjonisme, personlig standard eller perfeksjonistiske bekymringer. Press fra

lærere predikerte ikke endring i perfeksjonisme over tid, og foreldrestøtte predikerte ikke reduserte nivå av perfeksjonisme over tid. Støtte fra lærere predikerte nedgang i perfeksjonistiske bekymringer og selvorientert perfeksjonisme.

Diskusjon

Foreldreinvolvering som en underliggende mekanisme

Funnene i denne oppgaven støtter en sammenheng mellom foreldreatferd og perfeksjonisme på tvers av de ulike konstruktene. Ingen av foreldreatferdene skilte seg ut som mer forklarende for denne sammenhengen. Det kan være flere grunner til dette. Eksempelvis kan variasjon i operasjonalisering og måleinstrument skape falske sammenhenger på tvers av de ulike konstruktene. I tillegg kan ulike foreldreatferder være assosiert med ulike konseptualiseringer av perfeksjonisme, og om dette er tilfellet er det utfordrende å trekke ut en sammenheng på tvers av konstruktene. På den annen side kan den felles assosiasjonen mellom foreldreatferdene og perfeksjonisme indikere at det eksisterer underliggende mekanismer som opererer på tvers av de ulike konstruktene. Det kan argumenteres for at foreldreinvolvering er en slik mekanisme og at kontroll, engstelighet, autonomistøtte og krav tilsvarer ulike måter å være involvert på. Konstruktet familiemiljø inkluderer en kombinasjonen av disse atferdene. Mer konkret kan det argumenteres for at funnene illustrerer at barnets opplevelse av *hvordan* foreldre involverer seg i barnets liv er assosiert med utviklingen av perfeksjonisme. Involveringen fra foreldre kan være ubalansert, med overvekt eller undervekt på noen aspekter fremfor andre. Muligens kan dette fraværet av ekvilibrium i foreldres involvering være utslagsgivende for utvikling av maladaptiv perfeksjonisme. Dette kan skyldes at ubalansert involvering muligens skaper en opplevelse av umøtte behov hos barnet. Foreldreinvolvering som mulig påvirkende faktor i utviklingen av perfeksjonisme, er i tråd med modeller som fremhever foreldres rolle i barns utvikling. Eksempelvis kan det argumenteres for at tilknytningsteori også omhandler hvordan foreldre er

tilstede i barnets liv. Baumrinds teori om foreldrestil (Baumrind, 1966; Baumrind, 1989) postulerer for eksempel at oppdragelse bør inneholde en balansert mengde av både varme og krav. Ubalanse i foreldreinvolvering som mulig forklaring på utvikling av perfeksjonisme er også i tråd med forklaringsmodellene innen perfeksjonismefeltet som trekker frem umøtte behov som sentralt i denne prosessen. Fokus på hvordan involveringen fra foreldre forekommer vil muligens kunne tilføre en ny, mer spesifikk og nyansert forståelse av sammenhengen mellom foreldreatferd og utvikling av perfeksjonisme.

Funnene inkluderer også medierende variabler og dette kan bety at foreldreinvolvering ikke påvirker utvikling av perfeksjonisme i et vakuum. Som funnene indikerer kan barnets temperament, tilknytning og sensitivitet, være formgivende for mye av interaksjonen med foreldre. Utvikling av perfeksjonisme og andre trekk skjer i en kompleks interaksjon mellom barnets iboende trekk og foreldrenes psykologiske karakteristikk.

For å belyse hvilken rolle foreldre spiller i utviklingen av perfeksjonisme vil oppgaven videre, på tvers av funn, diskutere funnenes implikasjoner med utgangspunkt i konstruktene, samt gyldigheten av hypotesen om balanse i involvering som en underliggende mekanisme mellom foreldreatferd og perfeksjonisme.

Kontroll og involvering

Det er noe sprik i funnene når det kommer til hvilken rolle kontrollerende foreldreatferd har for utviklingen av perfeksjonisme. På den ene siden kan funnene tolkes som at det finnes en sammenheng mellom kontrollerende foreldreatferd og utviklingen av perfeksjonisme (Hong et al., 2017, McArdle, 2009; Kenney-Benson & Pomerantz, 2005). Hibbard og Walton (2014) fant imidlertid at ulike perfeksjonistiske trekk kan være assosiert med både høy og lav opplevelse av krav, som i denne litteraturgjennomgangen er definert som et uttrykk for kontroll. Studenters opplevelse av foreldre som kontrollerende og lite varme (autoritære) var assosiert med opplevelse

av høye forventninger, foreldrekritikk og tvil rundt egne handlinger. Studenters opplevelse av foreldrene som lite kontrollerende og lite varme (forsømmende) var assosiert med opplevelsen av kritikk fra foreldrene. Det kan tyde på at perfeksjonisme muligens kan utvikles med både høy og lav grad av kontroll. Dersom perfeksjonistiske trekk kan oppstå både med og uten opplevelse av kontrollerende foreldre, åpner dette opp for at andre faktorer enn kontroll kan påvirke utviklingen av perfeksjonisme. Opplevd høye forventninger og kritikk fra foreldre, som blir målt i MPS-F, kan imidlertid tenkes å overlappe med dimensjonene varme og krav i PAQ, og det kan derfor være at de samme foreldredimensjonene måles for siden å sammenlignes. Dette kan utfordre funnernes validitet. Funnene indikerer at varme muligens kan mediere sammenhengen mellom kontroll og perfeksjonisme. Dette fordi det ble funnet at varme sammen med krav beskyttet for perfeksjonistiske trekk, som tvil knyttet til handlinger og følelsen av kritikk.

Funnene til Hibbard og Walton (2014) kan også forstås som støtte til hypotesen om ubalansert involvering som betydningsfullt for utvikling av perfeksjonisme. Kontrollerende atferd blir problematisk når det oppleves som *for høy* ved autoritære foreldre eller *for lav* i intensitet ved forsømmende foreldre. Således kan kontrollerende foreldreatferd forstås som en overinvolverende atferd. I tillegg kan andre variabler som varme, som sagt, mediere forholdet mellom kontroll og perfeksjonisme. Derav kan det argumenteres for at *balansen* i bruk av kontrollerende atferd har en betydning for utvikling av perfeksjonistiske trekk, og at hva kontrollerende atferd skjer i samspill med er viktig. Dette illustrerer Hibbard og Walton (2014), som viser at kontrollerende atferd ikke var assosiert med utvikling av perfeksjonistiske trekk, når foreldrene også opplevdes som høye på varme. Dette kan støtte hypotesen om at balansen i involvering i en gitt atferd, sammen med medierende faktorer, vil kunne påvirke perfeksjonisme.

Oros et al. (2017) sin forskning kan være med å utvide forståelsen av hvordan involveringen på noen aspekt kan bli ubalansert. Studien fant at interaksjonen mellom barns

opplevelse av ulike foreldrekrav og nevrotisme hos barnet kan virke inn på sårbarhet for utvikling av maladaptiv perfektjonisme. Dette kan tolkes dit hen at barn som skårer høyt på nevrotisme kan motivere foreldre til å utøve kontrollerende atferd. Grolnick og Apostoleris (2002) foreslår at foreldre kan bli kontrollerende for å beskytte barnet mot faktorer de ser på som negative for utvikling. Det kan således settes spørsmålstegn ved om foreldre av barn med nevrotiske trekk er mer kontrollerende med ønsket om å beskytte barnet mot sin egen nevrotisme. Dette paradokset illustrerer kompleksiteten i samspillet og belyser hvordan kontroll og involvering kan motiveres av gode hensikter hos foreldre.

Forventning og involvering

Det finnes indikasjoner på at også foreldreforventning har en sammenheng med utvikling av perfektjonisme, men funnene er noe uklare. Rice et al. (2005) fant at foreldreforventning bare var utslagsgivende for maladaptiv perfektjonisme dersom foreldrekritikk ble inkludert i analysen. Dette kan indikere at foreldrekontroll kan være en sentral mekanisme innen perfektjonismeutvikling, da forventning sammen med kritikk vil utgjøre en mer kontrollerende atferd enn forventning alene. Samtidig kan assosiasjonen forklares av økt statistisk styrke som vil forekomme ved inkludering av flere variabler. Damian et al. (2013) fant at opplevd foreldreforventning over tid fører til økt sosialt fundert perfektjonisme, men at foreldrekritikk ikke hadde en slik effekt. Funnene kan således være til støtte for *Social Expectation Model*, som postulerer at opplevelse av høye forventninger bidrar til utvikling av perfektjonisme. Funnene til Damian et al. (2013) indikerer også at sosialt fundert perfektjonisme har lavere stabilitet enn selvorientert perfektjonisme. Forfatterne tolker det som at sosialt fundert perfektjonisme kan være mer påvirkelig av eksterne faktorer, som foreldre forventning, mens selvorientert perfektjonisme muligens er mer påvirkelig av interne faktorer, som personlighet. Dette er i tråd med annen forskning som fant at personlighetstrekket planmessighet predikerte økning i

selvorientert perfektjonisme over tid, men ikke sosialt fundert perfektjonisme (Stoeber, Otto, & Dalbert, 2009). Dette kan antyde at sosialt fundert perfektjonisme muligens kan intervenseres mot i større grad enn selvorientert perfektjonisme, og at utviklingen muligens kan hindres ved hjelp av familierapeutiske metoder. Funnene til Domocus og Damian (2018) indikerte imidlertid at lærere hadde en beskyttende rolle i utvikling av selvorientert perfektjonisme. Studien bidrar dermed med empiri som peker i retning av at lærerstøtte kan være beskyttende mot utvikling av ungdommers perfektjonisme, i tillegg til empiri som viser at selvorientert perfektjonisme kan være longitudinelt påvirkelig av sosiale mekanismer og andre aktører enn sosial læring og foreldre. Dette strider mot hypotesen til Damian et al. (2013) om at selvorientert perfektjonisme er mer påvirkelig av interne faktorer. En kan argumentere for at funnene til både Damian et al. (2013) og Domocus og Damian (2018) bidrar med empiri som kan være betydningsfull for forståelsen av forebygging av og beskyttelse mot utvikling av maladaptiv perfektjonisme.

Det kan argumenteres for at foreldreforventning kan være et uttrykk for at foreldre er involvert i barnets liv, da en kan anta at barn med involverte foreldre kan oppleve at foreldrene har forventninger til dem. Slike forventninger kan oppleves både positivt og negativt for barnet, da det kan kjennes godt at foreldre bryr seg samtidig som involveringen også kan oppleves som press. Dette stemmer overens med funnene til Rice et al. (2005) som viste at deltakere som skåret høyt på maladaptiv perfektjonisme rapporterte å oppleve at foreldrene hadde lavere, og ikke høyere forventninger til deres prestasjoner. De som skåret høyt på adaptiv perfektjonisme rapporterte motsetningsvis at foreldrene hadde høyere forventning til deres prestasjoner og mindre kritikk. Funnet til Rice et al. (2005) kan tolkes som at også involvering både kan være positivt og negativt og at perfektjonismedimensjon vil kunne være sammenhengende med grad av foreldreforventning og involvering. I tillegg kan funnene antyde at betydningen av forventning

og involvering, i likhet med foreldrekontroll, vil være påvirket av interaksjon med andre variabler samt barnets opplevelse av involveringen.

Engstelig foreldrepraksis og involvering

Funnene under konstruktet engstelig foreldrepraksis er i tråd med enkelte av forklaringsmodellene for utvikling av perfektjonisme, som presentert tidligere i oppgaven. Domocus og Damian (2018) viser at høyere nivå av engstelig oppdragelse er assosiert med økning av sosialt fundert perfektjonisme hos barnet over tid. Funnene bidrar således til den første longitudinelle empirien som indikerer støtte til *Anxious Rearing Model*. Det kan argumenteres for at studien til Cook og Kearney (2014), som ser på sammenhengen mellom perfektjonisme hos foreldre og perfektjonisme hos barn, belyser *Social Learning Model* da barnet lærer atferd av foreldre. Cook og Kearney (2014) fant imidlertid at angst er en medierende variabel mellom andreorientert perfektjonisme hos mødre og sosialt fundert perfektjonisme hos barn. Funnet kan dermed tolkes som at perfektjonisme ikke oppstår i barn med perfektjonistiske foreldre som et resultat av lært atferd, men at det heller kan forklares av angst. Således er funnet snarere en støtte til *Anxious Rearing Model* enn *Social Learning Model*.

Enkelte av studienes operasjonalisering av foreldreatferd illustrerer utfordringen med å skille engstelig foreldreatferd og kontroll som kvalitativt forskjellige atferder. Eksempelvis anvender Domocus og Damian (2018) og Affrunti og Woodruff-Borden (2017) *Anxious Rearing Scale*, et måleinstrument som inkluderer spørsmål som: "dine foreldre er engstelige og derfor får ikke du lov til å gjøre like mye som andre barn". Dette gjenspeiler opplevd potensielt strenge rammer og kontrollerende atferd fra foreldrene. Det kan derfor argumenteres for at deler av operasjonaliseringen av engstelig foreldreatferd kan forstås som en form for kontrollerende atferd, og en kan stille spørsmål ved om engstelig oppdragelse da påvirker utvikling av perfektjonisme gjennom kontroll. Denne antakelsen utfordres imidlertid av funn som viser at

varme kan ha ulik medierende effekt på kontrollerende og engstelig foreldreatferd. Hibbard og Walton (2014) fant at varme beskytter for perfektjonisme ved opplevd kontroll, mens Domocus og Damian (2018) fant at opplevd støtte, som kan tolkes som nærliggende med varme, ikke hadde en slik effekt ved opplevd engstelig foreldreatferd. Denne forskjellen kan derfor tyde på at kontroll og engstelig oppdragelse kan være kvalitativt forskjellig. Likevel kan atferden som inngår i engstelig foreldrepraksis med fordel undersøkes ytterligere for å avdekke om det i disse funnene likevel er foreldrekontroll som medierer forholdet mellom foreldreatferden og perfektjonisme i barnet.

Engstelig foreldrestil kan anses som en form for overinvolvering i aspekter som omhandler risiko og utfall. Dette er i tråd med *Anxious Rearing Model*, som postulerer at barn utvikler perfektjonisme ved å bli eksponert for foreldre som er *overdrevent* bekymret og engstelige for at barnet skal gjøre feil. Dette kan muligens gå på bekostning av foreldres involvering i andre viktige aspekt, som autonomistøtte. Videre forskning bør undersøke dette nærmere. Blant annet fordi overdreven engstelig involvering fra foreldre på aspekter som går på risiko og prestasjon, er særlig relevant i dagens samfunn. Det forekommer i dag en høyfrekvent kringkasting av globale farer og trusler, og man kan argumentere for at dette kan bidra til at foreldre blir mer engstelige og i større grad har behov for å beskytte sine barn. Teknologi, som apper med GPS-posisjoner, kan således bli et verktøy for å beskytte barna, som muligens heller skaper utilsiktede uheldige konsekvenser, da det muliggjør overvåkning og eventuell overinvolvering i barnets liv.

Skadelig foreldreatferd og involvering

I de utvalgte studiene ble skadelig foreldreatferd konseptualisert som mangel på autonomistøtte, mangel på varme og mangel på involvering fra foreldre (Ko et al., 2019), samt erfaring med mishandling, neglekt og dysfunksjonalitet i familien (Chen et al., 2019). Flere av

disse målene kan illustrere både en fysisk og psykisk fraværenhet eller mangel i involvering. Neglekt og mangel på involvering kan oppleves som fysisk fraværenhet, mens manglende varme og støttende samhandling fra foreldre kan oppleves som en emosjonell og psykisk fraværenhet. Mishandling er derimot en slags direkte, aktiv og krenkende involvering i barnets liv. Opplevelse av mangelfull eller inkonsekvent involvering og tilstedeværelse fra foreldrene kan føre til at barnet får erfaringer med å ikke kunne stole på at egne behov blir møtt på en tilfredsstillende måte. Slike negative følelser som oppstår ved opplevelse av umøtte behov vil, i følge PSDM, motivere til et sett mestringsmekanismer i et forsøk på å gjenopprette en opplevelse av kontroll over tilværelsen. En slik mestringsmekanisme kan være perfektjonistisk atferd. PSDM kan således være en forklarende modell på sammenhengen mellom skadelig foreldrepraksis og utvikling av perfektjonisme. Funnene kan også tolkes som empirisk støtte til *Social Reaction Model*, ved å vise en sammenheng mellom skadelige barndomsopplevelser og ulike former for perfektjonisme.

Funnene til både Chen et al. (2019) og Ko et al. (2019) peker mot at slike ukontrollerbare og potensielt skadelige hendelser særlig har en sammenheng med sosialt fundert perfektjonisme og de tre typene for perfektjonistisk presentering av selvet (PSP). Mishandling så ut til å være den sterkeste unike predikatoren. Chen et al. (2019) fant at sosialt fundert perfektjonisme var negativt assosiert med neglekt når kontrollert for mishandling og dysfunksjonelle familieforhold. Dersom de skadelige opplevelsene er tilnærmet like i omfang vil, i følge Chen et al. (2019), aktiv foreldreinvolvering (som urealistiske forventinger, kritikk og kontroll) bli mer relevant enn neglekt og lite involvering. Dette kan derfor forklare hvorfor neglekt ikke var positivt assosiert med perfektjonistiske trekk. Mishandling i studien involverte emosjonell, fysisk og seksueltmisbruk (*abuse*), men det ble ikke undersøkt hvilken av typene som isolert sett hadde sterkest assosiasjon med perfektjonisme. Det er mulig å trekke frem foreldres manglende respekt

for individet og autonomi som et fellestrekk ved de målte formene for mishandling. Mangel på respekt for individet og autonomi kan muligens føre til at barnet opplever at egne ønsker, mål og behov ikke blir møtt og at foreldrene ikke er involvert i aspekt som handler om hvem barnet er. Barnet kan da oppleve at foreldrene er overinvolvert på noen aspekt (urealistisk forventning, kritikk, krav), og underinvolvert på andre (autonomi og personlig vekst). Slik kan foreldreinvolveringen oppleves som vond, urettferdig og uforutsigbar.

Chen et al. (2019) trekker linjer mellom tidlige traumer og perfeksjonisme på grunn av de felles røttene i barndomsopplevelser og felles utpreget behov for å gjenopprette personlig kontroll. Chen et al. (2019) argumenterer for at tidlige potensielt skadelige hendelser i familien er særlig viktig i forståelsen av utvikling av perfeksjonisme, og nevner flere likhetstrekk mellom sosialt fundert perfeksjonisme og tilknytningstraumer, som lav selvtillit, interpersonlige vansker og psykologiske vansker i voksen alder. Det er imidlertid bred konsensus om at mishandling, i likhet med perfeksjonisme, kan medføre en rekke psykologiske plager. Likhetene mellom traumer og perfeksjonisme kan derfor like gjerne reflektere perfeksjonismens transdiagnostiske beskaffenhet, mer enn en direkte sammenheng mellom tilknytningstraumer og utvikling av perfeksjonisme. Funnene til Ko et al. (2019) svekker også en mulig sammenheng ved å illustrere at skadelig foreldreatferd bare har en indirekte effekt på perfeksjonisme, gjennom tilknytningsangst og opplevelse av å være defekt. Funnene indikerer derfor at sammenhengen mellom skadelig foreldrepraksis og perfeksjonismedimensjoner delvis kan forklares av utrygg tilknytning og/eller opplevelsen av å være defekt. Utrygg tilknytning og opplevelse av å være defekt kan være uttrykk for trekk som engstelig og sensitivt temperament og dette åpner da opp for at faktorer i barnet muligens kan være det utslagsgivende, og at utviklingen skjer i en kompleks dynamikk mellom foreldre og barn. Det at tilknytningsangst medierte forholdet mellom potensielt skadelige barndomsopplevelser og perfeksjonisme kan derfor fungere som en støtte til

at perfeksjonisme blir en måte å mestre vanskelig og ukontrollerbare situasjoner på, som beskytter selvet fra umøtte tilknytningsbehov og mishandling.

Når det gjelder grad av involvering er neglekt og mishandling på mange måter motsetninger, der neglekt handler om total fraværenhet, mens mishandling handler om en ekstremt aktiv og krenkende grad av involvering, og gjerne med moment av straff. Felles for dem er likevel en ubalansert og mangelfull involvering både når det gjelder grad og område. Derfor kan det argumenteres for at foreldreinvolvering kan være den underliggende mekanismen også i mishandling ved å reflektere en måte å være involvert på, preget av overinvolvering på negative aspekt som kritikk og straff, og en underinvolvering på omsorg, støtte og varme. Slik kan mishandling reflektere en vond, ubalansert, og betinget involveringsstil.

Medierende variabler forklarer sannsynligvis også mye av den rapporterte sammenhengen mellom ACE og perfeksjonisme, men det finnes i dag for lite forskning til å kunne trekke konklusjoner om sammenhengen. I tillegg kan det ikke trekkes konklusjon om årsakssammenhenger på bakgrunn av tverrsnittstudier. På grunn av dette og alvorligheten omkring mishandling og skadelig foreldreatferd er det grunn til å uttale seg med forsiktighet omkring dets sammenheng med trekk som en stor andel av befolkningen sannsynligvis har. Det er videre viktig å påpeke at forskning som ser på traumer i sammenheng med perfeksjonisme representerer et relativt nytt og kontroversielt felt med en foreløpig begrenset mengde empiri. Validiteten i den foreslåtte sammenhengen mellom foreldreinvolvering, mishandling og perfeksjonisme er derfor foreløpig ikke tilstrekkelig.

Familiemiljø og involvering

Familiemiljø er en variabel som i mindre grad er undersøkt i sammenheng med utvikling av perfeksjonistiske trekk (Rasmussen & Troilo, 2016). Et ideelt familiemiljø blir i de ulike studiene konseptualisert som miljø preget av trygge, autonome relasjoner, godt samhold, lite

konflikt, rom for personlig vekst og selvrealisering, oversiktlige og forutsigbare system, prestasjonsorientering og aksept og bekreftelse. Basert på dette kan det argumenteres for at et godt familiemiljø reflekterer balanse og respekt når det gjelder både personlige og felles mål og ønsker. Her kan individet oppleve autonomi og fellesskap, samt foreldreinvolvering på både områder for prestasjon og regler, samt emosjonelle aspekt.

Enkelte funn under dette konstruktet kan illustrere viktigheten av balanse i foreldreinvolvering for utvikling av perfeksjonisme. Eksempelvis fant Suh et al. (2014) at barns opplevelse av høy prestasjonsorientering i familien, uten opplevelse av struktur, rammer og organisering er relatert til maladaptiv perfeksjonisme. Når høy prestasjonsorientering derimot skjer i samspill med klare rammer, regler og organisering er det assosiert med adaptiv perfeksjonisme. Dette kan tyde på at sterkt fokus og involvering i områder som omhandler prestasjon er assosiert med perfeksjonisme, men at det ikke blir maladaptivt før fokuset og involveringen ensidig handler om prestasjon samt mangler klare regler og rammer for fremgangsmåte for å nå målene. Et slikt fokus kan muligens skape en følelse av manglende kontroll og forvirring omkring fremgangsmåte, og kan av den grunn være assosiert med maladaptiv perfeksjonisme. Ensidig fokus på prestering uten videre oppfølging kan også skape en følelse hos barnet av å bare være viktig når det handler om prestasjon. De som ble inkludert i kategorien ikke-perfeksjonisme var i lavest grad assosiert med prestasjonsorientering i studien til Suh et al. (2014), men de hadde likevel en opplevelse av klare rammer og regler i familien. Sistnevnte så ut til å beskytte mot utvikling av maladaptiv perfeksjonisme.

Suh et al. (2014) fant at mennesker som skåret høyt på adaptiv perfeksjonisme i høyere grad opplevde omsorg og samhold i familien. Disse funnene kan illustrere at individer som skårer høyt på adaptiv perfeksjonisme muligens opplever en foreldreinvolvering som er balansert over flere aspekt og får positive effekter av dette. Adaptiv perfeksjonisme er også assosiert med

opplevelse av et familiemiljø preget av balanse mellom autonomi og emosjonell nærhet (DiPrima et al., 2011). Det kan bety at mennesker kan tåle en del press, krav og forventninger dersom varme og omsorg også er tilstede. Dette forutsetter imidlertid at graden av involvering er fordelt utover flere områder, som både involverer hva barnet *gjør* og hvem barnet *er*, på en balansert måte. En overvekt av involvering på hva barnet gjør kan muligens bidra til at barnet knytter selvfølelsen opp mot prestasjoner.

Segrin et al. (2019) som måler perfeksjonisme ved hjelp av utvalgte MPS-F dimensjoner, fant at godt familiesamhold er assosiert med lavere nivå av perfeksjonisme. Sammenhengen er imidlertid indirekte, gjennom negativ assosiasjon med engstelig oppdragelse og betinget aksept. Dette kan indikere at samhold beskytter mot utvikling av perfeksjonisme, ved å gjøre det mindre sannsynlig at foreldrene har en foreldrepraksis preget av betinget aksept eller engstelighet. Det kan også bety at det er de spesifikke foreldreatferdene, mer enn samholdet, som påvirker utvikling av perfeksjonisme. Engstelig foreldrepraksis kan, som tidligere nevnt, bli ansett som en måte å være *for* involvert i hva barnet gjør. Betinget aksept kan indikere involvering på begrensede områder, og ofte på aspekt som omhandler prestasjon. Funnene kan derfor peke i retning av at det som er utslagsgivende for utviklingen av perfeksjonistiske trekk er ubalanse i hvordan og på hvilke områder foreldre involverer seg i barnas liv. Det er imidlertid viktig å påpeke at MPS-F dimensjonene opplevd forventning fra foreldre og kritikk fra foreldre, som Segrin et al. (2019) bruker som mål på perfeksjonisme, kan ses på som overlappende med betinget aksept og engstelig oppdragelse. Målene kan derav illustrere et snevert bilde av perfeksjonisme som i stor grad tar for seg hvordan man opplever foreldrene. Det er da mulig at opplevelse av betinget aksept og engstelig oppdragelse av den grunn er assosiert med høyere nivå av opplevd foreldreforventning og foreldrekritikk.

Funnene i konstruert familiemiljø er i liten grad entydige, og dette kan muligens tilskrives forfatterens konseptualiseringer, bruk av måleinstrument og/eller utvalg. Populasjonene som blir undersøkt kommer fra USA, Georgia og Hong Kong. Funnene peker mot at det eksisterer kulturelle forskjeller i hvordan samhold påvirker perfektjonisme. Suh et al. (2014) fant i sitt utvalg fra Hong Kong at de med høye skårer på adaptiv perfektjonisme rapporterer signifikant mer krav omkring organisering og mer kontroll enn de med høye skårer på maladaptiv perfektjonisme og ikke-perfektjonisme. De som skåret høyt på adaptiv perfektjonisme i det europeiske utvalget (DiPrima et al., 2011) rapporterte ikke signifikante forskjeller her, men rapporterte på den annen side mer uavhengighet enn de som skåret høyt på maladaptiv- og ikke-perfektjonisme. Suh et al. (2014) foreslår at dette kan forklares ved at de tradisjonelle asiatiske kollektivistiske verdiene ikke i like stor grad oppmuntrer til individualitet, men heller verdsetter lydighet og konformitet til familiens forventninger, og at funnene kan indikere at adaptiv perfektjonisme utvikler seg ulikt på tvers av kulturell kontekst. Dette er viktige forskjeller, som kan ha implikasjoner for hva man anser som maladaptiv og adaptivt. Det er imidlertid ikke nok forskning på området til å si noe sikkert om eventuelle kulturelle forskjellene i utviklingsbaner.

Oppsummert kan det se ut som at ubalanse i grad av involvering fordelt på ulike aspekt av barnets liv kan bidra til å belyse foreldres rolle i barnets utvikling av perfektjonisme. Forklaringen vil kunne tilby feltet en mer nyansert forståelse av hvordan foreldre kan påvirke utviklingen av perfektjonisme. Den kan også åpne opp for en forståelse av at foreldre som oftest har gode intensjoner og ønske om å være involvert i barnas liv. Dette kan være nyanserende da forskning har blitt beskyldt for å tillegge foreldre negative intensjoner. Sammenhengen mellom grad av involvering fra foreldre og utvikling av perfektjonisme hos barn bør undersøkes nærmere gjennom mer forskning.

Begrensninger

Begrensninger ved resultatene

I forståelsen av denne litteraturgjennomgangen må det tas hensyn til resultatenes begrensninger.

Utvalg.

Majoritetene av utvalgene er bekvemmelighetsutvalg fra universitet og skoler hvor deltagere som var lettest å få tak i er blitt valgt ut. Dette gjør at enkelte grupper ikke er representert i studiene.

Enkelte av studiene kan være påvirket av *non-response bias* som betyr at de som deltar i studien er kvalitativt ulike de som velger å ikke delta, noe som vil påvirke generaliserbarhet.

Eksempelvis har noen av studiene gitt kompensasjon i form av studiepoeng for deltagelse. Dette kan føre til at elever med større fokus på faglige prestasjoner, og muligens med mer perfektjonistiske trekk, kan bli overrepresentert. På den annen side kan det også bety at de med lavere prestasjoner, som har mer behov for flere studiepoeng, i større grad motiveres til deltakelse. De fleste studiene kontrollerer for *drop outs* og manglende data i analysen, men i enkelte av studiene blir ikke dette tematisert (DiPrima et al., 2011; Suh et al., 2014). Dette gjør disse mer sårbare for økt sannsynlighet for *non-response bias*.

Design.

Det er en overvekt av tverrsnittstudier i litteraturgjennomgangen. De fleste studiene ønsker å undersøke sammenhenger, noe som gjør tverrsnitt til en passende metode. Likevel er det viktig å påpeke at tverrsnittstudier ikke kan si noe om årsaksforholdene som undersøkes. På grunn av dette kan det ikke trekkes noen definitive konklusjoner vedrørende kausalitet mellom foreldreinvolvering og perfektjonisme. Det kan eksempelvis være at foreldre av barn med perfektjonistiske trekk er mer tilbøyelige til å utvise en bestemt type atferd. Longitudinelle studier, som følger samme individ over tid, kan i større grad si noe om årsaksforholdet og det er

derfor problematisk at det i vår litteraturgjennomgang bare er inkludert tre slike studier. Likevel er det begrensninger ved longitudinelle studier hvor risiko for *drop outs* er høyere enn i tverrsnittstudier. Oppgavens funn illustrerer også variasjon mellom tidsintervall anvendt i slike studier. Studiet til Domocus og Damian (2018) baserer seg på et relativt kort tidsintervall på tre måneder sammenlignet med studiet til Hong et al. (2017) som går over fem år.

Metode.

For utenom tre studier som anvender observasjon (Kenney-Benson & Pomerantz 2005; Hong et al., 2017; Affrunti & Woodruff-Borden, 2017) er data i studiene innhentet via spørreskjema som er en form for selvrapporing. Selvrapporing kan være påvirket av vanlige tankefeil, som grunnleggende attribusjonsfeil. Resultatene baserer seg på barnas subjektive opplevelse av foreldrenes atferd og dette gjør det utfordrende å med sikkerhet si noe om hvordan foreldrene faktisk er i foreldre-barn relasjonen. Dette kan utfordre objektiviteten i funnene. På den annen side har Appleton, Hall, og Hill (2010) funnet at ungdommers opplevelse av foreldrenes perfeksjonisme er en bedre predikator for ungdommens perfeksjonisme enn foreldrenes faktiske perfeksjonisme.

Begrensninger ved litteraturgjennomgangen

Litteraturgjennomgangen har både styrker og svakheter. Det er en styrke at den er skrevet av to forfattere, som har muliggjort nøye overveid tolkning av alle funn. I tillegg er oppgaven basert på et bredt litteratursøk med hensikt å fange opp nyanser i forskningen. Derfor er det ikke bare anvendt psykologiske databaser, men også en medisinsk database. I tillegg er det en krysskulturell bredde i utvalgene og en større spredning i aldersgruppe. Dette kan øke funnernes generaliserbarhet.

På den annen side har de undersøkte foreldreatferdene blitt gruppert som kvalitativt forskjellige atferder som påvirker utvikling av perfeksjonisme hos barnet på ulike måter.

Variasjonen i funn kan tolkes som at skillet likevel ikke er absolutt. Mange av foreldreatferdene har overlapp, og det kan være utfordrende å skille dem fra hverandre, da de i flere tilfeller kan handle om samme underliggende mekanisme. Av den grunn mangler noen av konstruktene til en viss grad klare skiller, og ulike artikler kunne passet inn i flere konstrukter. Dette kan ha hatt innvirkning på tolkning av resultatene.

Det er mulig at oppgaven har publikasjonsbias. Dette fordi litteraturgjennomgangen bare er basert på publiserte artikler. Det kan derfor tenkes at det er utført flere studier som ikke viste sammenhenger mellom foreldre og perfektjonisme hos barn.

En styrke med litteraturgjennomgangen er at det er inkludert relativt mange studier. Selv om oppgaven trekker linjer mellom og ser sammenhenger innenfor de ulike konstruktene, er det likevel få studier under konstruktene skadelig foreldreatferd og foreldreforventning. Dette kompliserer muligheten for å kunne avdekke noe generelt om hva som preger forskningen på de ulike foreldreatferdene. Færre studier i noen av konstruktene i forhold til andre kan skyldes oppgavens metode. En annen mulig årsak er at perfektjonismelitteraturen i større grad undersøker noen fenomen fremfor andre. Studier som ser på foreldres bruk av kontroll er særlig representert i litteraturgjennomgangen, mens studier på skadelig foreldrepraksis er i mindre omfang. Det kan ha sammenheng med at foreldres, og da gjerne mødres, bruk av kontroll har vært mye undersøkt på tvers av psykologiske fenomen gjennom tidene. Denne oppgaven redefinerer grad av kontroll til grad av involvering på ulike aspekt. Det kan argumenteres for at denne definisjonen er mindre negativt ladet enn «kontrollerende foreldre». Likevel vil kanskje enkelte argumentere for at dette også gir foreldre skylden for barnets vansker, og at litteraturgjennomgangen føyer seg inn i rekken av psykologisk forskning som bedriver *mother-blaming* (Caplan & Hall-Mccorquodale, 1985). Som tidligere nevnt i oppgaven er det åpenbart at utvikling alltid bør ses i sammenheng med faktorer i barnet og faktorer hos foreldrene. Denne oppgaven kan kritiseres for at den i for

liten grad vektlegger denne interaksjonen. Grunnen til dette er at det ble vurdert som å være noe på siden av oppgavens formål, som er å belyse hvordan *foreldrene* påvirker utviklingen av perfeksjonisme. Det gjelder i tillegg medierende variabler som også kunne fått mer plass grunnet dens sentral rolle i forholdet mellom foreldreatferd og utvikling av perfeksjonisme.

Videre foreslås det en ny konseptualisering, dog med eksisterende begrep.

Foreldreinvolvering er i noen studier konseptualisert som noe utelukkende positivt og som inkluderer aspekt av varme og interesse for barnet, mens foreldreinvolvering i denne oppgaven både kan være negativ og positiv. Det kan derfor forvirre feltet ytterligere med en ny forståelse som bruker de samme begrepene på en ny måte. På tross av begrensninger oppsummerer denne litteraturgjennomgangen feltet. I tillegg dekker oppgaven andre funn og tema enn tidligere litteraturgjennomgang av Rasmussen og Troilo (2016). Oppgavens tematisering av perfeksjonismens etiologi er også i tråd med Rasmussen og Troilo (2016) sin anbefaling for videre forskning.

Konklusjon

Litteraturgjennomgangen deler funnene og perfeksjonismefeltet inn i konstruktene kontrollerende foreldreatferd, engstelig foreldreatferd, foreldreforventning, skadelig foreldrepraksis og familiemiljø. Uavhengig konstrukt, viser alle funn en sammenheng mellom konstruktene og utviklingen av perfeksjonisme. Litteraturgjennomgangen finner at variasjon i barnets opplevelse av foreldres involvering forekommer på tvers av alle konstruktene og blir derfor foreslått som den mulige underliggende mekanismen i sammenhengen mellom foreldreatferd og perfeksjonisme. Det kan se ut til at hvilket aspekt av barnets liv foreldre involverer seg i og grad av involvering kan forklare utvikling av perfeksjonisme. I tillegg inkluderer funnene medierende variabler som tydeliggjør nødvendigheten av å se på effekten av foreldres involvering i en større kontekst. Det er vist at barnets temperament også vil kunne spille

en rolle i risiko for å utvikle perfektjonisme. Funnene må likevel bli vurdert med en viss aktsomhet. Først og fremst fordi perfektjonismefeltet inkluderer et bredt spekter av operasjonaliseringer og definisjoner på perfektjonisme. Dette gjør det vanskelig å finne valide og reliable likheter og tendenser på tvers av en større mengde funn. For å kunne fremstille mer entydig forskning er feltet derfor i behov av konsensus på disse områdene. Videre forskning bør ta sikte på å fremstille slike definisjoner og måleinstrument. Det bør også ytterligere undersøkes om en interaksjon mellom familieinvolvering og aspekter i barnet kan være den underliggende mekanismen i perfektjonismeutvikling. Feltet er i stor grad preget av tverrsnittstudier, men for best å kunne belyse mekanismene bør en ta sikte på å utvikle metastudier og longitudinelle studier. Mer forskning på andre medierende variabler vil også kunne bidra til å nyansere dette bildet. Det kan med fordel også gjennomføres flere studier som sammenligner sammenhengen mellom foreldre og perfektjonisme på tvers av kulturer. På denne måten vil en kunne fremstille funn som kan gi en indikasjon på om sammenhengen mellom foreldre og perfektjonisme hos barn er tilstede på samme måte uavhengig av ulike kulturers fokus på prestasjoner.

Det vil være hensiktsmessig om forskningen også retter et fokus mot positive prosesser og beskyttende faktorer ved utviklingen av perfektjonisme, som for eksempel læreres beskyttende rolle. Ved å forstå slike dynamiske mekanismer kan det bli mer tydelig hvordan utvikling av perfektjonisme ikke kan tilskrives foreldre eller barn alene, men snarere handler om dynamikk og samspill. Det at lærere kan ha en beskyttende effekt kan indikere at andre enn foreldre også påvirker utviklingen av perfektjonisme. Kvalitative studier som undersøker både barns og foreldres tanker omkring de ulike atferdene og måten å involvere seg på vil kunne bidra til en økt forståelse av hva som motiverer foreldre og hvordan dette oppleves. Denne kunnskapen kan anvendes i foreldreveiledning. I tillegg kan det gi terapeuter en ny forståelse i møte med pasienter med perfektjonistiske trekk som muligens kan være positivt utslagsgivende for behandling.

Litteraturliste

- Adler, A. (1998) *Social interest: Adler's key to the meaning of life*. Oxford, UK: Oneword.
(Original work published 1938).
- Affrunti, N. W., & Woodruff-Borden, J. (2017). The roles of anxious rearing, negative affect, and effortful control in a model of risk for child perfectionism. *Journal of Child and Family Studies*, 26(9), 2547-2555.
- Appleton, P. R., Hall, H. K., & Hill, A. P. (2010). Family patterns of perfectionism: An examination of elite junior athletes and their parents. *Psychology of Sport & Exercise*, 11(5), 363-371. doi:10.1016/j.psychsport.2010.04.005
- Bakken, A. (2019). *Ungdata 2019. Nasjonale resultater*. Hentet fra:
<http://www.forebygging.no/Global/Ungdata-2019-Nettversjon.pdf>
- Barber, B. K. (1996). Parental Psychological Control: Revisiting a Neglected Construct. *Child Development*, 67(6), 3296-3319. doi:10.2307/1131780
- Berg, O.T. (2018, 20.februar). meritokrati. Hentet fra URL: <https://snl.no/meritokrati> 15.10.2019
- Blatt, S. (1995). The destructiveness of perfectionism: Implications for the treatment of depression. *The American Psychologist*, 50(12), 1003. doi:10.1037/0003-066X.50.12.1003
- Bor, W., Dean, A. J., Najman, J., & Hayatbakhsh, R. (2014). Are child and adolescent mental health problems increasing in the 21st century? A systematic review. *Australian & New Zealand journal of psychiatry*, 48(7), 606-616.
- Burgess, A. M., Frost, R. O., Dibartolo, P. M., Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2016). Development and Validation of the Frost Multidimensional Perfectionism Scale–Brief. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 34(7), 620-633. doi:10.1177/0734282916651359

- Buri, J. R. (1989). Self-Esteem and Appraisals of Parental Behavior. *Journal of Adolescent Research, 4*(1), 33-49. doi:10.1177/074355488941003
- Buri, J. R. (1991). Parental authority questionnaire. *Journal of Personality Assessment, 57*(1), 110-119.
- Caplan, P. J., & Hall-Mccorquodale, I. (1985). Mother-Blaming in Major Clinical Journals. *American Journal of Orthopsychiatry, 55*(3), 345-353. doi:10.1111/j.1939-0025.1985.tb03449.x
- Chang, E. C., Sanna, L. J., Chang, R., & Bodem, M. R. (2008). A preliminary look at loneliness as a moderator of the link between perfectionism and depressive and anxious symptoms in college students: Does being lonely make perfectionistic strivings more distressing? *Behaviour Research and Therapy, 46*(7), 877-886. doi:10.1016/j.brat.2008.03.012
- Chang, E. C., Watkins, A. F., & Banks, K. H. (2004). How Adaptive and Maladaptive Perfectionism Relate to Positive and Negative Psychological Functioning: Testing a Stress-Mediation Model in Black and White Female College Students. *Journal of Counseling Psychology, 51*(1), 93-102. doi:10.1037/0022-0167.51.1.93
- Chen, C., Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (2019). Adverse childhood experiences and multidimensional perfectionism in young adults. *Personality and Individual Differences, 146*, 53-57.
- Collishaw, S., Gardner, F., Maughan, B., Scott, J., & Pickles, A. (2012). Do historical changes in parent-child relationships explain increases in youth conduct problems? *Journal of Abnormal Child Psychology, 40*(1), 119-132.
- Cook, L., & Kearney, C. A. (2014). Parent perfectionism and psychopathology symptoms and child perfectionism. *Personality and Individual Differences, 70*, 1-6.

- Cook, L. C., & Kearney, C. A. (2009). Parent and youth perfectionism and internalizing psychopathology. *Personality and Individual Differences, 46*(3), 325-330.
- Craddock, A., Church, W., & Sands, A. (2009). Family of origin characteristics as predictors of perfectionism. *Australian Journal of Psychology, 61*, 136-144.
doi:10.1080/00049530802239326
- Curran, T., & Hill, A. P. (2019). Perfectionism is increasing over time: A meta-analysis of birth cohort differences from 1989 to 2016. *Psychological Bulletin, 145*(4), 410.
- Damian, L. E., Stoeber, J., Negru, O., & Baban, A. (2013). On the development of perfectionism in adolescence: Perceived parental expectations predict longitudinal increases in socially prescribed perfectionism. *Personality and Individual Differences, 55*(6), 688-693.
- Baumrind, D. (1966). *Effects of Authoritative Parental Control on Child Behavior*. *Child Development 37*(4): 887-907.
- Baumrind, D. (1989). *Rearing competent children. Child development today and tomorrow*. San Francisco, CA, US, Jossey-Bass: 349-378.
- DiPrima, A. J., Ashby, J. S., Gnilka, P. B., & Noble, C. L. (2011). Family relationships and perfectionism in middle-school students. *Psychology in the Schools, 48*(8), 815-827.
- Domocus, I. M., & Damian, L. E. (2018). The role of parents and teachers in changing adolescents' perfectionism: A short-term longitudinal study. *Personality and Individual Differences, 131*, 244-248.
- Egan, S. J., Wade, T. D., & Shafran, R. (2011). Perfectionism as a transdiagnostic process: A clinical review. *Clinical Psychology Review, 31*(2), 203-212.
doi:10.1016/j.cpr.2010.04.009
- Enns, M. W., & Cox, B. J. (2002). *The nature and assessment of perfectionism: A critical analysis*.

- Enns, M. W., Cox, B. J., & Clara, I. (2002). Adaptive and maladaptive perfectionism: Developmental origins and association with depression proneness. *Personality and Individual Differences, 33*(6), 921-935.
- Feeney, J. A., Noller, P., & Hanrahan, M. (1994). Assessing adult attachment. I M. B. Sperling, & W. H. Berman (Eds.). *Attachment in adults: Clinical and developmental perspectives* (pp. 128–152). New York: Guilford Press.
- Felitti, V. J., Anda, R. F., Nordenberg, D., Williamson, D. F., Spitz, A. M., Edwards, V., . . . Marks, J. S. (2019). Relationship of Childhood Abuse and Household Dysfunction to Many of the Leading Causes of Death in Adults: The Adverse Childhood Experiences (ACE) Study. *American Journal of Preventive Medicine, 56*(6), 774-786.
doi:10.1016/j.amepre.2019.04.001
- Flett, G. L., Coulter, L.-M., Hewitt, P. L., & Nepon, T. (2011). Perfectionism, Rumination, Worry, and Depressive Symptoms in Early Adolescents. *Canadian Journal of School Psychology, 26*(3), 159-176. doi:10.1177/0829573511422039
- Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2002). *Perfectionism: Theory, research, and treatment*: American Psychological Association.
- Frost, R., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research, 14*(5), 449-468. doi:10.1007/BF01172967
- Frost, R. O., Heimberg, R. G., Holt, C. S., Mattia, J. I., & Neubauer, A. L. (1993). A comparison of two measures of perfectionism. *Personality and Individual Differences, 14*(1), 119-126. doi:10.1016/0191-8869(93)90181-2
- Frost, R. O., Lahart, C. M., & Rosenblate, R. (1991). The development of perfectionism: A study of daughters and their parents. *Cognitive Therapy and Research, 15*(6), 469-489.

Gabbard, G. O. (2010). *Long-term psychodynamic psychotherapy: a basic text* (2nd ed.).

Washington, DC: American Psychiatric Pub.

Grolnick, W. S., & Apostoleris, N. H. (2002). What makes parents controlling? I *Handbook of self-determination research*. (pp. 161-181). Rochester, NY, US: University of Rochester Press.

Hamachek, D. E. (1978). Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism. *Psychology: A Journal of Human Behavior*.

Hewitt, P. L., Blasberg, J. S., Flett, G. L., Besser, A., Sherry, S. B., Caelian, C., . . . Birch, S. (2011). Perfectionistic self-presentation in children and adolescents: Development and validation of the Perfectionistic Self-Presentation Scale—Junior Form. *Psychological Assessment*, 23(1), 125.

Hewitt, P. L., Caelian, C. F., Flett, G. L., Sherry, S. B., Collins, L., & Flynn, C. A. (2002). Perfectionism in children: associations with depression, anxiety, and anger. *Personality and Individual Differences*, 32(6), 1049-1061. doi:10.1016/S0191-8869(01)00109-X

Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1991). Perfectionism in the Self and Social Contexts: Conceptualization, Assessment, and Association With Psychopathology. *Journal of personality and social psychology*, 60(3), 456-470. doi:10.1037/0022-3514.60.3.456

Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1993). Dimensions of Perfectionism, Daily Stress, and Depression: A Test of the Specific Vulnerability Hypothesis. *Journal of Abnormal Psychology*, 102(1), 58-65. doi:10.1037/0021-843X.102.1.58

Hewitt, P. L., Flett, G. L., & Ediger, E. (1996). Perfectionism and depression: longitudinal assessment of a specific vulnerability hypothesis. *Journal of Abnormal Psychology*, 105(2), 276. doi:10.1037/0021-843X.105.2.276

- Hewitt, P. L., Flett, G. L., & Mikail, S. F. (2017). *Perfectionism : a relational approach to conceptualization, assessment, and treatment*. New York: The Guilford Press.
- Hewitt, P. L., Flett, G. L., Sherry, S. B., Habke, M., Parkin, M., Lam, R. W., . . . Stein, M. B. (2003). The Interpersonal Expression of Perfection: Perfectionistic Self-Presentation and Psychological Distress. *Journal of personality and social psychology*, *84*(6), 1303-1325. doi:10.1037/0022-3514.84.6.1303
- Hibbard, D. R., & Walton, G. E. (2014). Exploring the development of perfectionism: The influence of parenting style and gender. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, *42*(2), 269-278.
- Hollender, M. (1965). Perfectionism. *Comprehensive Psychiatry*, *6*(2), 94-103.
- Hong, R. Y., Lee, S. S. M., Chng, R. Y., Zhou, Y. Q., Tsai, F. F., & Tan, S. H. (2017). Developmental Trajectories of Maladaptive Perfectionism in Middle Childhood. *Journal of Personality*, *85*(3), 409-422. doi:10.1111/jopy.12249
- Horney, K. (1950) *Neurosis and human growth: The struggle toward self-realization*. New York: Norton.
- Hutchinson, A. J., & Yates, G. C. (2008). Maternal goal factors in adaptive and maladaptive childhood perfectionism. *Educational Psychology*, *28*(7), 795-808.
- Kenney-Benson, G. A., & Pomerantz, E. M. (2005). The Role of Mothers' Use of Control in Children's Perfectionism: Implications for the Development of Children's Depressive Symptoms. *Journal of Personality*, *73*(1), 23-46.
- Ko, A., Hewitt, P., Cox, D., Flett, G., & Chen, C. (2019). Adverse parenting and perfectionism: A test of the mediating effects of attachment anxiety, attachment avoidance, and perceived defectiveness. *Personality and Individual Differences*, *150*, Personality and Individual Differences, 01 November 2019, Vol.150.

- Lemos, V. (2004). *Operacionalización del constructo personalidad infantil a partir del enfoque de los Cinco Grandes Factores de Personalidad* (Doctoral dissertation, Tesis doctoral). Universidad Nacional de San Luis, Argentina).
- Marsh, H. W., Parker, J., & Barnes, J. (1985). Multidimensional adolescent self-concepts: Their relationship to age, sex, and academic measures. *American Educational Research Journal*, 22(3), 422-444.
- McArdle, S. (2009). Exploring the development of perfectionistic cognitions and self-beliefs. *Cognitive Therapy and Research*, 33(6), 597-614.
- Miller, A. L., Lambert, A. D., & Neumeister, K. L.S (2012). Parenting style, perfectionism, and creativity in high-ability and high-achieving young adults. *Journal for the Education of the Gifted*, 35(4), 344-365.
- Minuchin, S., Rosman, B. L., Baker, L., & Minuchin, S. (2009). *Psychosomatic families: Anorexia nervosa in context*: Harvard University Press.
- Mitchell, J. H., Broeren, S., Newall, C., & Hudson, J. L. (2013). An experimental manipulation of maternal perfectionistic anxious rearing behaviors with anxious and non-anxious children. *Journal of Experimental Child Psychology*, 116(1), 1-18.
- Moos, R. H. (1974). *Family environment scale preliminary manual*. Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Muris, P., Meesters, C., & van Brakel, A. (2003). Assessment of Anxious Rearing Behaviors with a Modified Version of "Egna Minnen Beträffande Uppfostran" Questionnaire for Children. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 25(4), 229-237.
doi:10.1023/A:1025894928131

- Neumeister, K. L. S., & Finch, H. (2006). Perfectionism in high-ability students: Relational precursors and influences on achievement motivation. *Gifted Child Quarterly, 50*(3), 238-251.
- O'Connor, R. C., Dixon, D., & Rasmussen, S. (2009). The structure and temporal stability of the Child and Adolescent Perfectionism Scale. *Psychological Assessment, 21*(3), 437.
- Olson, D. H. (2004). Family satisfaction scale (FSS). *Minneapolis: Life Innovations*.
- Olson, D. H., Bell, R., & Portner, J. (1982). FACES II: Family adaptability and cohesion evaluation scales. Family Social Science, University of Minnesota, St. Paul, Minnesota.
- World Health Organization. (2017). *Depression and Other Common Mental Disorders: Global Health Estimates*. Hentet fra <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254610/WHOMSD-MER-2017.2-eng.pdf>
- Oros, L. (2003). Medición del perfeccionismo infantil: desarrollo y validación de una escala para niños de 8 a 13 años de edad. *Revista Iberoamericana de Diagnóstico y Evaluación Psicológica, 16*(2), 99-112.
- Oros, L., Iuorno, O., & Serppe, M. (2017). Child Perfectionism and its Relationship with Personality, Excessive Parental Demands, Depressive Symptoms and Experience of Positive Emotions. *The Spanish Journal of Psychology, 20*, E9. doi:10.1017/sjp.2017.9
- Rasmussen, K. E., & Troilo, J. (2016). "It has to be perfect!": The development of perfectionism and the family system. *Journal of Family Theory & Review, 8*(2), 154-172.
- Rice, K. G., Lopez, F. G., & Vergara, D. (2005). Parental/social influences on perfectionism and adult attachment orientations. *Journal of Social and Clinical Psychology, 24*(4), 580-605.
- Richter, J., Eisemann, M., & Richter, G. (2000). Temperament, character and perceived parental rearing in healthy adults: two related concepts? *Psychopathology, 33*(1), 36-42.

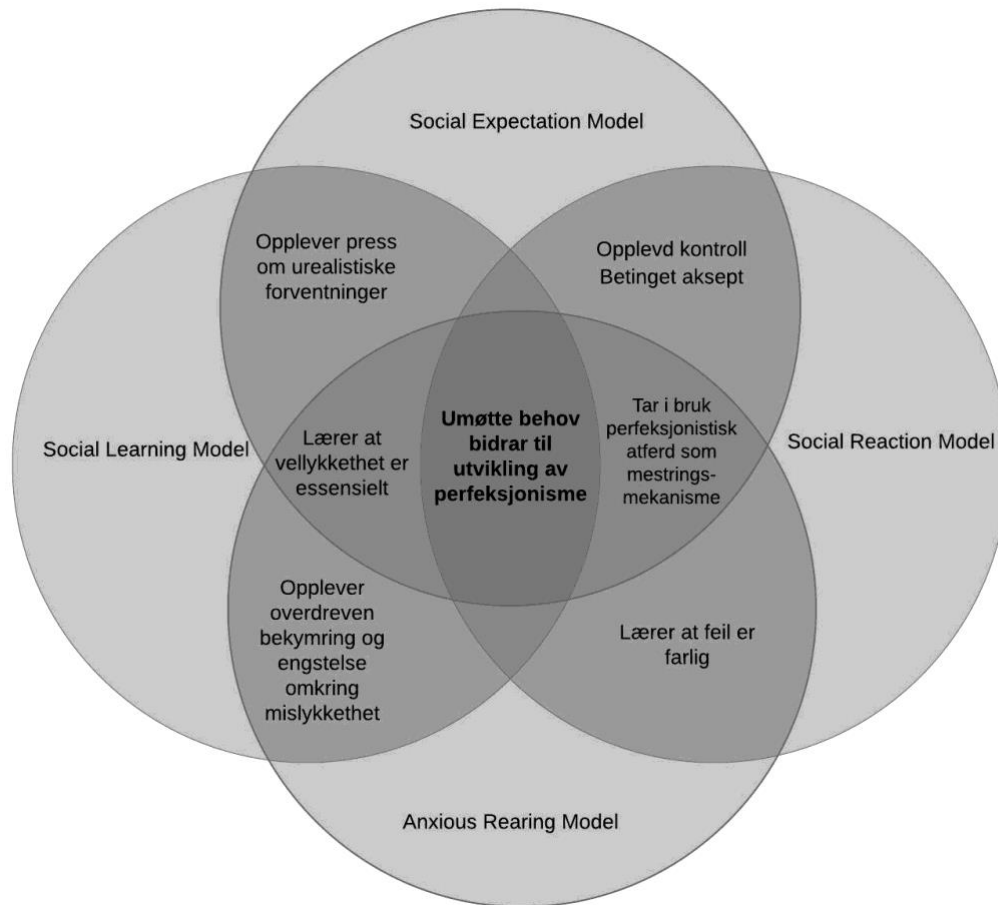
- Robbins, R., & Ryan, R. M. (1995). An assessment of perceived parental autonomy-support and control: Child and parent correlates. In: ProQuest Dissertations Publishing.
- Rothbart, M. K., Ahadi, S. A., Hershey, K. L., & Fisher, P. (2001). Investigations of temperament at three to seven years: The Children's Behavior Questionnaire. *Child Development*, 72(5), 1394-1408.
- Schaefer, E. S. (1965). Children's reports of parental behavior: an inventory. *Child Development*.
- Segrin, C., Kauer, T., & Burke, B. (n.d.). Indirect Effects of Family Cohesion on Emerging Adult Perfectionism Through Anxious Rearing and Social Expectations. *Journal of Child and Family Studies*, 28(8), 2280-2285.
- Serppe, M. (2010). *Percepción de demandas parentales, perfeccionismo infantil y síntomas de depresión*. Tesis de grado, Universidad Adventista del Plata, Entre Ríos, Argentina,
- Shafran, R., Cooper, Z., & Fairburn, C. G. (2002). Clinical perfectionism: A cognitive-behavioural analysis. *Behaviour Research and Therapy*, 40(7), 773-791.
- Shafran, R., & Mansell, W. (2001). Perfectionism and psychopathology: a review of research and treatment. *Clinical Psychology Review*, 21(6), 879-906. doi:10.1016/S0272-7358(00)00072-6
- Sherry, S. B., Hewitt, P. L., Flett, G. L., Lee-Bagley, D. L., & Hall, P. A. (2007). Trait perfectionism and perfectionistic self-presentation in personality pathology. *Personality and Individual Differences*, 42(3), 477-490. doi:10.1016/j.paid.2006.07.026
- Slade, P. D., & Owens, R. G. (1998). A Dual Process Model of Perfectionism Based on Reinforcement Theory. *Behavior Modification*, 22(3), 372-390. doi:10.1177/01454455980223010
- Soenens, B., Luyckx, K., Vansteenkiste, M., Luyten, P., Duriez, B., & Goossens, L. (2008). Maladaptive perfectionism as an intervening variable between psychological control and

- adolescent depressive symptoms: a three-wave longitudinal study. *Journal of Family Psychology*, 22(3), 465.
- Soenens, B., & Vansteenkiste, M. (2019). Are parents responsible for the rise of perfectionism? Comment on Curran and Hill (2019). *Psychological Bulletin*, 145(4), 430-432.
- Stoeber, J. (1998). The Frost Multidimensional Perfectionism Scale revisited: More perfect with four (instead of six) dimensions. *Personality and Individual Differences*, 24(4), 481-491.
- Stoeber, J. (2018). *The psychology of perfectionism : theory, research, applications*.
- Stoeber, J., & Gaudreau, P. (2017). The advantages of partialling perfectionistic strivings and perfectionistic concerns: Critical issues and recommendations. *Personality and Individual Differences*, 104(C), 379-386. doi:10.1016/j.paid.2016.08.039
- Stoeber, J., & Otto, K. (2006). Positive conceptions of perfectionism: Approaches, evidence, challenges. *Personality and social psychology review*, 10(4), 295-319.
- Stoeber, J., Otto, K., & Dalbert, C. (2009). Perfectionism and the Big Five: Conscientiousness predicts longitudinal increases in self-oriented perfectionism. *Personality and Individual Differences*, 47(4), 363-368. doi:10.1016/j.paid.2009.04.004
- Stornelli, D., Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2009). Perfectionism, Achievement, and Affect in Children: A Comparison of Students From Gifted, Arts, and Regular Programs. *Canadian Journal of School Psychology*, 24(4), 267-283. doi:10.1177/0829573509342392
- Stoeber, J. (1998). The Frost Multidimensional Perfectionism Scale revisited: More perfect with four (instead of six) dimensions. *Personality and Individual Differences*, 24(4), 481-491.
- Suh, H. N., Yuen, M., Wang, K. T., Fu, C.-C., & Trotter, R. H. (2014). Comparing perfectionist types on family environment and well-being among Hong Kong adolescents. *Personality and Individual Differences*, 70, 111-116.
- Sullivan, H. S. (1953). *The interpersonal theory of psychiatry*. New York: Norton

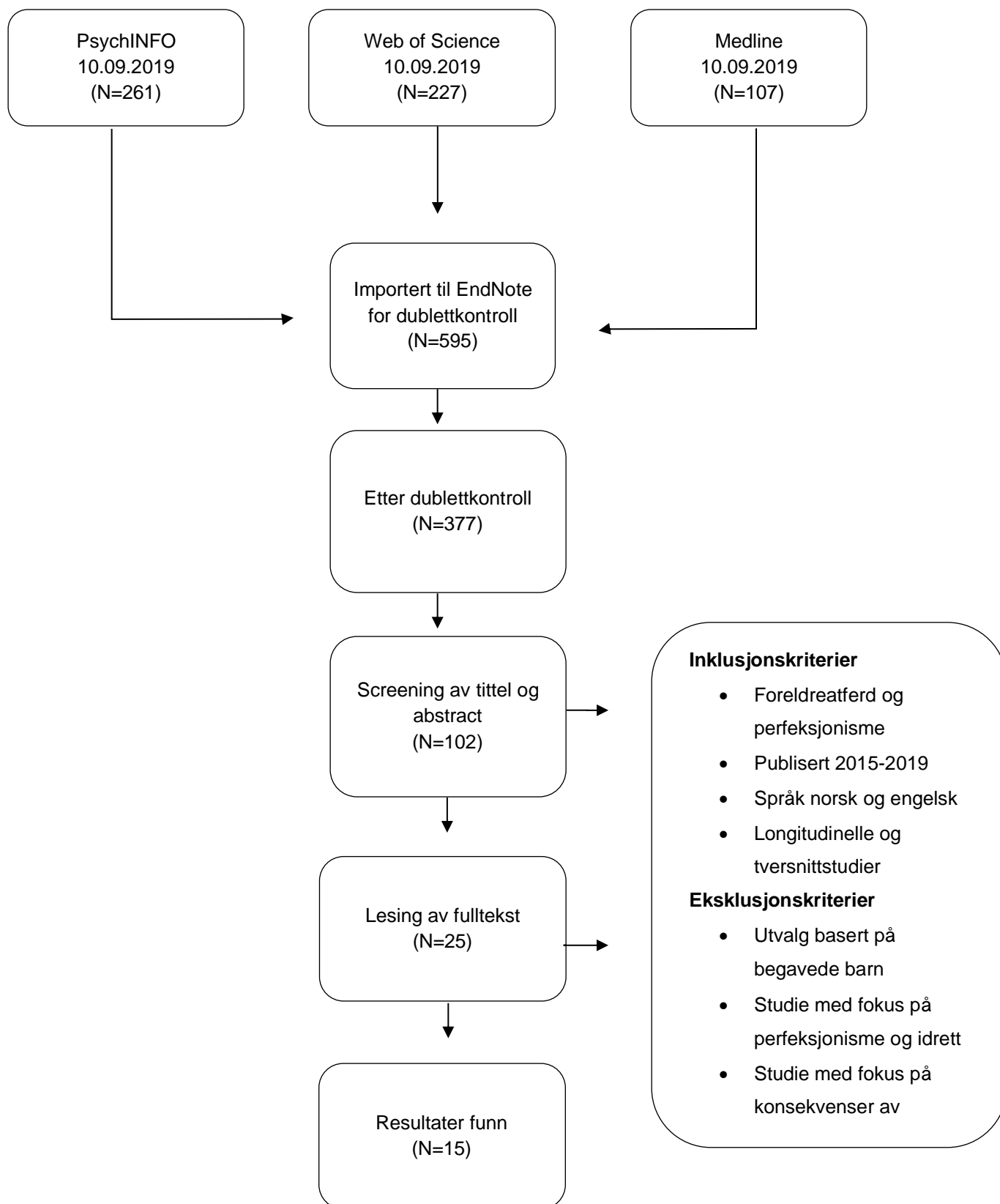
- Sund, E.R., Rangul, V., & Krokstad, S. (2019) *Folkehelseutfordringer i Trøndelag (HUNT4)* Hentet fra <https://www.ntnu.no/hunt>
- Twenge, J. M., Campbell, W. K., & Gentile, B. (2012). Generational increases in agentic self-evaluations among American college students, 1966–2009. *Self and Identity, 11*(4), 409-427.
- Twenge, J. M., Konrath, S., Foster, J. D., Campbell, W.K., & Bushman, B. J. (2008). Egos inflating over time: A cross-temporal meta-analysis of the Narcissistic Personality Inventory. *Journal of Personality, 76*(4), 875-902.
- Vazsonyi, A. T., Hibbert, J. R., & Snider, J. B.,(2003). Exotic Enterprise No More? Adolescent Reports of Family and Parenting Processes From Youth in Four Countries. *Journal of Research on Adolescence, 13*(2), 129-160. doi:10.1111/1532-7795.1302001
- Wade, D. T., Tiggemann, M. M., Bulik, G. C., Fairburn, R. C., Wray, G. N., & Martin, G. N. (2008). Shared Temperament Risk Factors for Anorexia Nervosa: A Twin Study. *Psychosomatic Medicine, 70*(2), 239-244. doi:10.1097/PSY.0b013e31815c40f1

Appendix

Figur 1. Oversikt over måter forklaringsmodellene overlapper med hverandre

Figur 1. Overlapp mellom forklaringsmodellene *Social Learning Model*, *Social Expectation Model*, *Social Reaction Model* og *Anxious Rearing Model*. Umøtte behov som blir håndtert med perfektjonistisk atferd som mestringsmekanisme er særlig sentralt.

Figur 2. Seleksjonsprosessen

Tabell 1

Oversikt over engelske begreper oversatt til norsk

Engelsk	Norsk
Personal Standard	personlig standard
Organization	organisering
Doubt About Action	Tvil knyttet til handlinger
Concern Over Mistakes	Bekymringer knyttet til feil
Parental Expectation	Opplevd forventning fra foreldre
Parental Criticism	Kritikk fra foreldre
Perfectionist self presentation	Perfeksjonistisk presentering av selvet
Perfectionist self-promotion	Perfeksjonistisk promotering av selvet
Nondisplay of imperfection	Tildekking av ufullkommenhet
Nondissiclosure of imperfection	Unngåelse av perfeksjonistisk selvavsløring
Perfectionistic cognition	Perfeksjonistisk kognisjon
Perfectionistic Striving	Perfeksjonistisk strebing
Evaluative concern	Evaluerende bekymring
Self-Oriented Perfectionism	Selvorientert perfeksjonisme
Socially prescribed perfectionism	Sosialt fundert
Other-Oriented Perfecrtionism	Andreorientertperfeksjonisme
Adverse childhood experiences (ACE)	Skadelige barndomsopplevelser
Abuse	Erfaring med mishandling
Family satisfaction	Tilfredshet i familien
Surgency	Tilbøyelighet for positive følelser
Authortarian style	Autoritær foreldrestil
Authoritative style	Autoritativ foreldrestil

Permissive-indulgent parenting style	Ettergivende foreldrestil
Permissive-neglectful parenting style	Forsømmende foreldrestil
Effortful control	Innsatskrevende kontroll
Parental intrusiveness	Inngripende foreldre
Surgency	Positive følelser
Maternal performance demand	Prestasjonskrav fra mor
Obedience demands	Lydighetskrav
Affection demands	Krav om affeksjon
Performance demand	Prestasjonskrav
Adult attachment orientation	Tilknytningsstil i voksen alder
High Standards	Høy standard
Discrepancy	Diskrepans
Obsessive compulsiveness	Tvangspregede symptomer
Parental approval	Foreldrebekreftelse
Acceptance	Aksept
Parental approva	Foreldregodkjenning

Note. Oppgaven inkluderer en ordliste med hensikt å sikre konsekvent begrepsbruk og hindre forvirring.

Tabell 2

Oversikt over de presenterte forklaringsmodellene på utvikling av perfektjonisme

Forklaringsmodell	Utløsende faktor for perfektjonisme	Hvorfor utvikler barn perfektjonisme?
Social Learning Model	Foreldre med perfektjonistisk atferd	Observasjon og imitering av foreldrenes atferd.
Social Expectation Model	Kontrollerende familiemiljø preget av betinget aksept	Tanke om at prestasjon og perfektjon fører til bekreftelse og aksept. Feil er farlig da det betyr avvísning.
Social Reaction Model	Kontrollerende, kritisk miljø, mangel på varme.	Lærer at feil er farlig. Anvender perfektjonistisk atferd som mestringsmekanisme, da det kan beskytte fra negative konsekvenser av potensielle feil.
Anxious Rearing Model	Opplevd engstelige og bekymrede foreldre	Lærer at feil er farlig. Anvender perfektjonistisk atferd som mestringsmekanisme, da det kan beskytte fra negative konsekvenser av potensielle feil.
Preliminary Integrative Model	Faktorer i barnet, foreldre og i samfunnet	Opplevd press om å være perfekt.
Perfectionism Social Disconnection Model	Opplevd manglende responsivitet til egne behov.	Tanke om at perfektjon fører til bekreftelse og aksept.

Tabell 3

Måleinstrument og hovedfunn i de inkluderte studiene

Artikler	Konstrukt	Måleinstrument foreldreatferd	Måleinstrument perfektjonisme hos barn	Medierende variabel/ måleinstrument	N	Populasjon	Type studie	Hovedfunn
Chen, Hewitt & Flett (2019)	Skadelig foreldreatferd	ACE	MPS-H, PSPS		537	Studenter mellom 18 og 46 år i Canada.	Tverrsnitt	ACE predikerte sosialt fundert perfektjonisme og perfektjonistisk presentering av selvet.
Ko, Hewitt, Cox, Flett & Chen (2019)	Skadelig foreldreatferd	POPS	MPS-H, PSPS	ASQ, YSQ-L3	344	Studenter mellom 17 og 40 år i USA og foreldre.	Tverrsnitt	Skadelig foreldrepraksis positivt korrelert med sosialt fundert perfektjonisme og perfektjonistisk presentering av selvet.
DiPrima (2011)	Familiemiljø	FES, FACES II, PNS	APS-R		253	Elever mellom 11 og 15 år i Georgia.	Tverrsnitt	Adaptiv perfektjonisme korrelert med positive familiemiljøvariabler, og at mennesker som skåret høyt på adaptiv perfektjonisme tenderte å komme fra positive, fleksible og tilpasningsdyktige familier med godt samhold.
Suh, Yuen, Wang, Fu & Trotter (2014)	Familiemiljø	FES	APS-R		491	Videregående elever mellom 14 og 21 år i Hong Kong.	Tverrsnitt	Prestasjonsorientering assosiert med maladaptiv perfektjonisme.
Segrin, Kauer & Burke (2019)	Familiemiljø	AFP, FSS	MPS-F	EMBU-C, PCR	257	Universitetsstudenter i USA, Mage = 20.71 år.	Tverrsnitt	Samhold assosiert med lavere nivå av perfektjonisme gjennom engstelig oppdragelse og betinget aksept.

Kenney-Benson & Pomerantz (2005)	Kontrollerende foreldreatferd	Koding av mors atferd ved kontroll, autonomistøtte, negativ og positiv affekt	CAPS	Koding av barnets atferd ved frustrasjon, krav, prestasjon og oppgavefokus	104	Barn mellom 7 og 10 år, mødre mellom 23 og 52, ingen fedre.	Tverrsnitt	Assosiasjon mellom opplevd foreldrekontroll og sosialt fundert perfektjonisme.
McArdle (2009)	Kontrollerende foreldreatferd	CRPBI, POPS	MPS-F		187	Ungdom i Irland mellom 12 og 17 år, med begge foreldrene.	Tverrsnitt	Assosiasjon mellom ungdommers selvrapporterte perfektjonisme og selvtilit med foreldres atferdskontroll, psykologiske kontroll og aksept.
Hong, Lee, Chng, Zhou, Tsai, & Tan (2017)	Kontrollerende foreldreatferd	GPBS	CAPS-14 MPS-H	Temperament hos barnet/Child behavior checklist	302	Barn i Singapore mellom 7 og 11 år. Begge foreldre.	Longitudinelt design over 5 år.	Korrelasjoner mellom inngripende og kontrollerende foreldreatferd og ulike perfektjonistiske utviklingsbaner hos barn.
Hibbard & Walton (2014)	Kontrollerende foreldreatferd	PAQ	MPS-F	Foreldrestil/ PAQ	231	Studenter ved universitet i USA. Mage = 22.19 år.	Tverrsnitt	Assosiasjon mellom autoritativ- og forsømmende foreldrestil og maladaptive perfektjonismetrekk.
Oros, Luorno & Serppe (2017)	Kontrollerende foreldreatferd	PDS	CPS	Nevrotisisme hos barnet /ICSC	404	Barn i Argentina mellom 8-12 år. Inkluderte begge foreldre.	Tverrsnitt	Foreldrekrav og nevrotisisme hos barnet påvirket sårbarheten for maladaptiv perfektjonisme.
Rice, Lopez & Vergara (2005)	Forventning	MPS-F	MPS-F MPS-H APS-R		241	Studenter i USA mellom 18 og 28 år, inkluderte begge foreldre.	Tverrsnitt	Høye forventninger fra foreldre og andre sosiale forventninger og foreldrekritikk predikerte adaptiv og maladaptiv perfektjonisme.
Damian, Stoeber, Negru & Baban (2013)	Forventning	MPS-F	CAPS		381	Ungdom i Romania mellom 15 og 19 år og foreldre.	Longitudinell studie 7-9 mnd.	Opplevd forventning fra foreldrene assosiert med økt sosialt fundert perfektjonisme over tid.

Cook & Kerney (2014)	Engstelig foreldreatferd	MPS-H, SCL-90	CAPS		160	Barn mellom 8 og 17 år og foreldre.	Tverrsnitt	Korrelasjon mellom selvorientert-, sosialt fundert- og andreorienterte perfeksjonisme hos mor og høyere nivå av sosialt fundert og selvorientert perfeksjonisme hos barne. Depresjon, angst og tvangspregede symptomer hos mor predikerte sosialt fundert perfeksjonisme hos barn.
Affrunti & Woodruff-Borden (2017)	Engstelig foreldreatferd	EMBU-C	FCT	Negativ affekt og innsatskrevende kontroll hos barnet/TMCQ	59	Barn mellom 7.5 og 13 år og foreldre.	Tverrsnitt	Engstelig oppdragelse predikerte høyere nivå av perfeksjonisme, innsatskrevende kontroll predikerte lavere nivå av perfeksjonisme.
Domocus & Damian (2018)	Engstelig foreldreatferd	MIPS, EMBU-C, PSSF	CAPS, MPS-F		170	Ungdom mellom 14 og 19 år i Romania og foreldre.	Longitudinell studie 3 mnd.	Høyere nivå av oppfattet engstelig oppdragelse assosiert med økning i sosialt fundert perfeksjonisme, men ikke i selvorientert perfeksjonisme.

Note. CAPS - Child-Adolescent Perfectionism Scale, PSPS - Perfectionistic Self Presentation Scale, POPS - Perceptions of Parents Scale, FES - Family Environment Scale, FACES II - Family Adaptability and Cohesion Evaluation Scales II, FSS - Family Satisfaction Scale, PNS - Parental Nurture Scale, APS-R - Almost Perfect Scale-Revised, CRPBI - Childs Report of Parent Behaviour Inventory, GPBS - Ghent Parental Behavior Scale, PAQ - The Parental Authority Questionnaire, PCR - Assor and Tal's measure of parental conditional regard, PDS - Parental Demand Scale, CPS - Children's perfectionism Scale, EMBU-C - Egna Minnen Beträffande Uppfostran Questionnaire for Children, FCT - Figure Copy Task, MIPS - Multidimensional Inventory of Perfectionism in Sport, PSSF - Perceived Social Support from Family, YSQ-L3 - Young Schema Questionnaire-Long Form Version 3.

